

Izziņa par projektu atlases kritērijiem intervencei

LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai”,

LA 4.1.2. “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās”,

LA 4.1.3. “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai”,

LA 4.1.4. “Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai”

“LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)”

LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē”

LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās”,

LA 4.6. “Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana”

Nr. p. k.	Pārstāvētā institūcija	UK locekļa komentārs	Vadošās iestādes komentārs
1.	Biedrība “Latvijas Augļkopju asociācija”	<i>Biedrība “Latvijas Augļkopju asociācija” sniedz iebildumu par izmaiņām LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" un LA 4.1.2. "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās" 3. "Iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto" un 4. "Nodarbinātība" kritēriju grupā (2. pielikums):</i> Iebildums: Latvijas Augļkopju asociācija (LAA) iepazīstoties ar piedāvāto projektu atlases kritēriju versiju, nepiekrīt esošai redakcijai. LAA uzsver, ka Sezonas laukstrādnieks nav jauns kritērijs, tas vēsturiski ir bijis vairākus gadus un	Daļēji ņemts vērā. Projektu atlases kritērijs par sezonas nodarbinātību precizēts, to attiecinot tikai uz dārzkopības nozari. Ņemot vērā gan nodokļu maksāšanas nozīmi kopējā valsts attīstības kontekstā, gan augsto roku darba intensitāti dārzkopības nozarē, kritērija izstrādē tika meklēts līdzsvarots risinājums, kas ļautu atbalstīt godprātīgu nodokļu nomaksu un vienlaikus ņemt vērā arī sezonāla darba raksturu. Līdz ar to sezonas laukstrādnieku kritērijs ir paredzēts kā

	ikgadējo kritēriju maiņas rezultātā, pazudis no šobrīd spēkā esošajiem atlases kritērijiem. Piemēram, projektu atlases kritēriji 2022. gads IMA apakšpasākums “<i>Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās</i>” sezonas laukstrādnieka nodarbināšana deva 5 punktus un tas neizslēdza iegūt punktus par “”iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto”. LAA iebilst pret izvēli starp nodokļiem vai Sezonas laukstrādnieka programmu. Nodokļi ir svarīgi un tos vajadzētu atstāt kā obligātu visiem. Sezonas laukstrādnieku nodarbināšanu jāattiecina vienīgi tikai uz Dārzkopības nozari, kur ir ļoti liels roku darbs, un piemērot ZM ierosinātos 3 punktus, būtu tikai pareizi un godīgi. Piemēram, ražas vākšanā, izmantojot roku darbu, tikai savākšana, šķirošana un pakošana pārdošanai sastāda 35% līdz 55% no produkcijas cenas. Ar sezonas strādniekiem vien, dārzkopis iztikt nevar, ir vajadzīgi arī pastāvīgi darbinieki, kuri strādā ar tehniku, šoferi, kā arī speciālisti par audzēšanas tehnoloģijām un darbu vadītāji. Šiem cilvēkiem nav iespējams visu gadu nodrošināt normālu algu un ziemas periodā, lai saglabātu darbiniekus, tiek maksāta faktiski “pieturēšanas” alga, kas bieži vien ir pat zem minimālās. Par nomaksātajiem nodokļiem, domājams, iegūto punktu skaits būs zems, bet, lai audzētājs varētu kaut cik attīstīties, vienīgā iespēja ir izmantot projektus. Dārzkopībā izmantotie projektu līdzekļi, faktiski ir zemi. Turklāt jāatceras, ka Zemkopības ministrija vairākkārtīgi ir uzsvērusi, aicinājusi un atgādinājusi cik ļoti svarīgi ir izmantot Sezonas laukstrādnieka programmu. Tomēr vienlaicīgi šobrīd piedāvātie projektu atlases kritēriji liek no tās atteikties.	kompromiss gadījumos, kad regulāra, pilna laika nodarbinātība nav iespējama, bet atbalsta saņēmējs īsteno sezonas laukstrādnieku programmu ar tai raksturīgo nodokļu režīmu. Tāpat jānorāda, ka, veidojot atlases kritērijus, viens no pamatprincipiem ir izvairīties no dubultas punktu piešķiršanas par līdzīgiem vai pārklājošiem rādītājiem, lai saglabātu taisnīgu un samērīgu punktu sadalījumu visiem pretendentiem. Šajā gadījumā izvēle starp kritērijiem — vai nu sezonas laukstrādnieku nodarbinātība vai VSAOI par darbiniekiem — veidota, lai atspoguļotu dažādos darbaspēka organizēšanas veidus, vienlaikus novēršot iespēju par vienu un to pašu darbības aspektu iegūt dubultu vērtējumu.
--	--	--

		Ņemot vērā visu augstāk minēto, LAA aicina projektu kritēriju atlasē piemērot gan nodokļu nomaksas kritērijus, gan 3 punktus par Sezonas laukstrādnieka nodarbināšanu.	
2.	Biedrība “Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija”	<i>Biedrība “Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija” sniedz priekšlikumu par “LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)” 7. “Projekta īstenošanas vietas attālums no Rīgas” kritēriju grupu (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija rosina 2.pielikuma 6.tabulas “Projektu atlases kritēriji kooperatīvajai sabiedrībai (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībai¹), ja tā pretendē uz atbalstu intervencēs LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2” 7.punkta kritēriju grupā “Projekta īstenošanas vietas attālums no Rīgas” paredzēt kritēriju “līdz 100 km”, jo 70 km vairs nav Pierīga, bet lauku teritorija.	Ņemts vērā. Projektu atlases kritērijs precizēts labojot no "100-150 km" uz "līdz 150 km".
3.	Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība”	<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz iebildumu par minimālo un maksimālo punktu skaita attiecību, kas noteikta projektu atlases kritērijos (1. un 2.pielikums):</i> Iebildums: Atzīmēšu, ka balsošu pret sagatavotajiem grozījumiem, ja tiks saglabāts mainītais minimālais punktu skaits projektiem. Izmaiņām ir jābūt loģiskām. Nav loģiski, ja maksimālais punktu skaits ir 120-130, bet minimālais punktu skaits, lai saņemtu finansējumu projektu pieteikumos ir 25-30. Sprotams, ka valstij ir jāapgūst finansējums, bet tas nenožīmē vienkārši zemas kvalitātes	Nav ņemts vērā. Vēlamies uzsvērt, ka minimālais punktu skaits kalpo kā sākotnējais atskaites sliekšnis, nevis kā garantija finansējuma piešķiršanai. Projektu atlase vienmēr notiek pēc punktu secības – atbalstu saņem tikai tie pretendenti, kuru projekti iegūst visaugstāko vērtējumu, līdz tiek izlietots pieejamais finansējums. Tādējādi kvalitāte un efektivitāte joprojām ir noteicošie faktori. Tāpat vēlamies uzsvērt, ka projekta efektivitāte un dzīvotspēja tiek

		projektiem piešķirt finansējumu, kuriem pienesums tautsaimniecībai nākotnē nebūs nekāds. Pazaudēta nauda, bez seguma... Tad labāk finansējumu pārdalīt uz intervencēm, kur finansējums pietrūkst un to sekmīgi var apgūt!	vērtēta kompleksā – caur vairākiem atlases kritērijiem, t.sk. nodokļu nomaksu, darbavietām, ieguldījumiem pārstrādē un sadarbībā. Tāpat arī pēc projektu rindošanas LAD veic padziļinātu projektu kvalitātes vērtēšanu pirms projekta apstiprināšanas, īpaši vērtējot projekta dzīvotspēju un atbilstību intervences mērķim. Vienlaikus praksē konstatēta situācija, ka vairākām lauku saimniecībām nav iespēju pretendēt uz atbalstu, jo saimnieciskās darbības specifikas dēļ nav iespējams nodrošināt minimālo punktu skaitu atbilstoši izvēlētajiem projektu atlases kritērijiem. Attiecīgi grozījumi minimālajā punktu skaitā, paplašina saimniecību iespējas pretendēt uz atbalstu. Vienlaikus tas automātiski nenozīmē, ka tiks atbalstīti mazāk kvalitatīvi projekti, jo projektu atlasē iegūtais minimālo punktu skaits nenozīmē atbalsta piešķiršanu.
4.		<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz iebildumu par LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās” 4. “Iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju” kritēriju grupu (1.pielikums):</i> Iebildums: Kritērijs ir nekorekts, jo tas neatbilst atbalsta mērķim intervencē LA 5. Atbalsta mērķis ir atbalstīt mazo lauku saimniecību attīstību, lai veicinātu to konkurētspēju, palielinot to ražošanas produktivitāti un efektivitāti.	Nav ņemts vērā. Mērķis ir prioritāri sniegt atbalstu mazāk attīstītiem novadiem, nevis koncentrēties uz plaša mēroga reģionālo attīstību. Tādējādi veicinot saimnieciskās darbības attīstību teritorijās, kur ekonomiskā aktivitāte ir zema. Formulējot atbalsta teritoriju, novads tiek uzskatīts par precīzāku un mērķtiecīgāku vienību, savukārt “reģions” ir pārāk plašs

	Šādam kritērijam nav nekāda sakara ar tālāko saimniecību efektivitāti un dzīvotspēju. LAD jau šobrīd finansējums ir sadalīts reģionāli, jo atbilstoši noteikumiem pirms LAD izsludina projektu iesniegumu pieņemšanas kārtu, Zemkopības ministrija pieņem lēmumu par paredzētā publiskā finansējuma sadali, ievērojot reģionalizācijas principu. Finansējumu saņem gan attīstītāki, gan mazāk attīstīti reģioni. Tādēļ ieviest šādu kritēriju starp projekta kandidātiem nav nozīmes. Jāfokussējas ir uz saimniecības dzīvotspēju un finansiālo stabilitāti. Ja tomēr nevar vienoties par šī kritērija izslēgšanu no projektu atlases kritērijiem, tad ir nepieciešams noteikt šim kritērijam mazāku svaru (t.i. mazāk punktus), un palielināt punktu skaitu tiem kritērijiem, kas palīdz identificēt projektus un prioritāri atlasīt tos proj., kas veicina sasniegt LA5 atbalsta mērķi.	tvērums, kas var novērst uzmanību no teritorijām ar zemāku attīstības līmeni un konkrētām vajadzībām. Jebkurā gadījumā katru projektu LAD izvērtē atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem, dzīvotspējas kritērijiem un finansiālās situācijas.
5.	<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz iebildumu par LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās” 5. “Saimniecības kopējais apgrozījums” kritēriju grupu (1.pielikums):</i> Iebildums: Manuprāt ļoti netaisnīgs kritērijs. Tas, ka saimniecība ir strādājoša un ir spējusi sasniegt apgrozījumu ir tikai apsveicami – saimniecība demonstrē dzīvotspēju. Ko darīt situācijās, ja saimniecība darbojas ēnu ekonomikā un tādēļ apgrozījums ir mazāks nekā patiesība būtu jābūt. Pastāv risks, ka valsts atbalsta un piešķir atbalstu tādas saimniecības, kas saimnieko ēnu ekonomikā. Savukārt saimniecības, kurās lauksaimnieks visu dara korekti un maksā nodokļus, finansējumu nevar saņemt. Bet tās saimniecības, kas krāpjas un nodokļus nemaksā, tās	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka prioritāri tiek atbalstītas tieši mazās saimniecības un jauni uzsācēji lauksaimniecībā, kuriem apgrozījums vēl nav pietiekami augsts. Šāda pieeja ir saskaņā ar KLP mērķi – veicināt jauno lauksaimnieku ienākšanu nozarē un nodrošināt atbalstu lauksaimniecības uzsācējiem. Ar publisko atbalstu būtu jāveicina jaunu ekonomisko darbību uzsākšana, īpaši lauku teritorijās, kur resursu pieejamība un tirgus iespējas ir ierobežotākas. Attiecībā uz lauku saimniecībām tas nozīmē, ka atbalsta pasākumi primāri būtu jāvirza tiem uzņēmējiem, kas uzsāk saimniecisko darbību

	kvalificējas projekta finansējuma saņemšanai. Negodīgi. Neatbalstu šādu kritēriju, jo tas ir neloģisks un netaisnīgs. Lūdzu piedāvāt taisnīgu kritēriju, kas samazinātu ēnu ekonomikas risku un lai kritērijs veicinātu tādu projektu atlasīšanu, kas nodrošina atbalsta piešķiršanu mazām lauku saimniecībām un veicina to konkurētspēju.	vai attīsta jaunu darbības virzienu, jo tieši šajā posmā ir visaugstākais finansiālais un saimnieciskais risks, kā arī lielāka nepieciešamība pēc sākotnējām investīcijām. Šāda pieeja sekmē lauku saimniecību ilgtspēju, konkurētspēju un jaunu saimniecību ienākšanu tirgū, vienlaikus stiprinot lauku reģionu ekonomisko dzīvotspēju.
6.	<i>Biedrība "Latvijas Bīskopības biedrība" sniedz priekšlikumu par LA5 "Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās" 9. "Saimniecības dalība atbilstīgā kooperatīvā vai ražotāju organizācijā" kritēriju grupas 1.kritēriju "Vismaz trīs gadus ir attiecīgās nozares atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības biedrs, Eiropas kooperatīvās sabiedrības biedrs vai ražotāju organizācijas biedrs" (1.pielikums):</i> Priekšlikums: LV Bīskopībā ir vairāki strādājoši kooperatīvi, bet vairums nav atzīti kooperatīvu statusā. Ja kooperatīvs ir strādājis, piem., vairāk kā 5 gadus un ar vērā ņemamu apgrozījumu, tad nav būtiski vai kooperatīvs ir atzīts vai nav un var piemērot 5 punktus. Manuprāt ir svarīgi, ka kooperatīvi valstī veidojas un to ir jāatbalsta. Ne visās nozarēs viegli izpildīt atzīta kooperatīva kritērijus – bīskopībā tas tā nav. Saskaņā ar Kooperatīvo sabiedrību likumu atbilstības statuss ir nepieciešams kooperatīvajām sabiedrībām atbalsta saņemšanai, bet tas nav nepieciešams kooperatīvu biedriem, lai saņemtu ES un valsts atbalstu, turklāt kooperatīvajām sabiedrībām atbilstības statuss vienu gadu var tikt piešķirts, bet citu gadu tas netiek piešķirts. Nevajadzētu sodīt atbalsta pretendentu LA5 intervencē, ja kooperatīvam nav atbilstības statuss piešķirts.	Nav ņemts vērā. Pamatojoties uz Kooperatīvo sabiedrību likuma 8. pantu, kurā noteikts, ka valsts un Eiropas Savienības atbalstu var saņemt tikai tās sabiedrības, kurām piešķirts atbilstības statuss, arī attiecīgais kritērijs ir veidots, lai nodrošinātu šo nosacījumu izpildi. Šāda sadarbība ar kooperatīvajām sabiedrībām ir būtisks priekšnosacījums produkcijas realizācijai un tirgus stabilitātes nodrošināšanai Tomēr gadījumos, kad saimniecība nav kooperatīva biedrs, iespējams nodrošināt līdzvērtīgu tirgus piekļuvi, slēdzot ilgtermiņa līgumus ar produkcijas pircējiem. Tas kalpo kā alternatīva, kas apliecina saimniecības spēju realizēt savu produkciju drošā un stabilā veidā. Zemkopības ministrija nākotnes politikas kontekstā pēc 2028.gada šobrīd izvērtē kooperācijas jomu, tai skaitā līdzšinējo atbalsta instrumentu efektivitāti un iespējas veicināt spēcīgu, ilgtspējīgu un ekonomiski

		Ierosinu precizēt kritēriju, nosakot saimniecības dalību Uzņēmumu reģistrā reģistrētā kooperatīvajā sabiedrībā, un neierobežot atbalsta pretendenta iespējas projektu atlasē saņemt punktus par kooperāciju.	pamatotu lauksaimnieku sadarbību, lai stiprinātu ražotāju pozīcijas tirgū un uzlabotu pievienotās vērtības radīšanu. Attiecīgi plānots septembrī organizēt diskusiju ar vairākām iesaistītām pusēm.
7.		<i>Biedrības “Latvijas Biškopības biedrība” komentārs par LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās” 10. “Kopprojekta īstenošana” kritēriju grupu (1.pielikums):</i> Komentārs: Būtu interesanti zināt, cik daudz finansējuma šajā projekta pakā ir izmantots saimniecībām, kas atbilst šim kritērijam? Vai šis kritērijs attaisnojas?	Lai gan līdz šim nav īstenots nozīmīgs skaits kopprojekta, tomēr šādu projektu īstenošana veicina sadarbību starp saimniecībām, ļaujot apvienot resursus, zināšanas un investīcijas, tādējādi panākot lielāku mērogu, efektivitāti un konkurētspēju. No publiskā atbalsta viedokļa tas nodrošina efektīvāku līdzekļu izmantošanu un plašāku pozitīvo ietekmi uz nozari un teritoriju.
8.		<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz iebildumu par LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās” 11. “Īpašumā esošie resursi” kritēriju grupas 1.kritēriju “Īpašumā ir 51 % vai vairāk no saimniecības lauksaimniecībā izmantojamās zemes (ha)” (1.pielikums):</i> Iebildums: Ja ir ilggadīgs nomas līgums, piem., 20-100gadi, vai tas var būt šķērslis, lai saņemtu maksimālo punktu skaitu. Domāju, ka nē... Lūdzu papildināt šo kritēriju grupu ar citiem jauniem kritērijiem, piem., citiem īpašumā esošiem ražošanas resursiem, lai šī kritēriju grupa nebūtu diskriminējoša pret biškopības nozari, jo piemēram, biškopībā galvenais ražošanas resurss ir bišu saimes (stropi), un ne vienmēr biškopības saimniecībām ir lauksaimniecības zemes.	Nav ņemts vērā. Projektu atlases kritēriji ir veidoti ar mērķi nodrošināt projektu rindošanu iespējami īsākā laikā, tādējādi nodrošinot, ka potenciālie atbalsta saņēmēji īsā termiņā uzzina savas iespējas pretendēt uz atbalstu. Īpašumā esoša zeme norāda uz saimnieciskās darbības stabilitāti un ilgtspēju. Tā liecina, ka pretendents ir ilgtermiņā ieinteresēts attīstīt savu saimniecību un veikt ieguldījumus zemes apsaimniekošanā, nevis īstermiņa ieguvumu nolūkā. Īpašumā esoša zeme arī samazina ar projektu saistītos riskus, jo tā nodrošina saimniekam lielāku kontroli pār resursiem un pasargā no situācijām, kad nomas līgumi tiek izbeigti vai mainīti.

			Turklāt, zemes īpašuma esamība parāda pretendentu kā pastāvīgu tirgus dalībnieku, kurš, visticamāk, uztur regulāru ražošanu un ir vairāk gatavs uzņemties saistības projekta ietvaros. Tas ir īpaši būtiski publiskā atbalsta kontekstā, kur svarīgi novērst nepamatotu resursu novirzīšanu īslaicīgām vai maznoturīgām aktivitātēm. Kritērija “īpašumā esoši resursi” mērķis nav radīt nelabvēlīgus nosacījumus konkrētām nozarēm, bet gan izvērtēt projektu dzīvotspēju, saimnieciskās darbības ilgtspēju un ilgtermiņa saistību izpildes potenciālu. Nomas līgumu vērtēšana būtiski sarežģītu un pagarinātu LAD izvērtēšanas procesu. Vienlaikus LAD būtu grūti pārbaudīt un objektīvi novērtēt zemes nomas līgumu segumu, jo realitātē pastāv situācijas, kur šie līgumi tiek laužti jau nākamajā dienā, nesniedzot nekādu garantiju par zemes pieejamību ilgtermiņā.
9.		<i>Biedrība “Latvijas Bīskopības biedrība” sniedz iebildumu par LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās” noteikto minimālo punktu skaitu, lai pretendētu uz atbalstu (1.pielikums):</i> Iebildums: Dokumentā nav paskaidrots, kāpēc tiek samazināts minimālais punktu skaits, lai pretendētu uz atbalstu (jo tas tiek samazināts no 50 punktiem uz 25 punktiem).	Nav ņemts vērā. Vēlamies uzsvērt, ka minimālais punktu skaits kalpo kā sākotnējais atskaites sliekšnis, nevis kā garantija finansējuma piešķiršanai. Projektu atlase vienmēr notiek pēc punktu secības – atbalstu saņem tikai tie pretendenti, kuru projekti iegūst visaugstāko vērtējumu, līdz tiek izlietots pieejamais finansējums. Tādējādi kvalitāte un efektivitāte joprojām ir

	Pārāk liels punktu samazinājums. Piem., Augļkopībā un dārzenkopībā sagatavoti projekti jau pēc būtības pārsniedz un izpilda minimālo punktu skaitu. Manuprāt negodīgi pret iepriekšējām kārtām un faktiski valsts pasaka, ka pēc būtības mēs nevērtējam projektus. Pie šāda minimālā punktu skaita faktiski augļkopjiem un dārzenkopjiem nevienu citu kritēriju nav jāizpilda. Tā tas nevar būt. Ir jābūt pārdomātai metodikai, lai piešķirtā nauda saimniecībām nes augļus... Iebilstu, ka minimālais punktu skaits ir 25. Tas nozīmē, ka faktiski mērķēta sieta projekta kārtai nav.	noteicošie faktori. Tāpat vēlamies uzsvērt, ka projekta efektivitāte un dzīvotspēja tiek vērtēta kompleksā – caur vairākiem atlases kritērijiem, t.sk. nodokļu nomaksu, darbavietām, ieguldījumiem pārstrādē un sadarbībā. Tāpat arī pēc projektu rindošanas LAD veic padziļinātu projektu kvalitātes vērtēšanu pirms projekta apstiprināšanas, īpaši vērtējot projekta dzīvotspēju un atbilstību intervences mērķim. Vienlaikus praksē konstatēta situācija, ka vairākām lauku saimniecībām nav iespēju pretendēt uz atbalstu, jo saimnieciskās darbības specifikas dēļ nav iespējams nodrošināt minimālo punktu skaitu atbilstoši izvēlētajiem projektu atlases kritērijiem. Attiecīgi grozījumi minimālajā punktu skaitā, paplašina saimniecību iespējas pretendēt uz atbalstu. Vienlaikus tas automātiski nenozīmē, ka tiks atbalstīti mazāk kvalitatīvi projekti, jo projektu atlasē iegūtais minimālo punktu skaits nenozīmē atbalsta piešķiršanu.
10.	<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz priekšlikumu par LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai” 3. “Iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto” kritēriju grupas 1.kritēriju “Atbalsta pretendents pēdējā noslēgtajā gadā nav veicis valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas vai ir veicis tās mazākā apmērā, nekā valstī noteiktajai minimālajai mēneša algai atbilstošais VSAOI apmērs</i>	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka kritērijs neparedz veikt iemaksas katru mēnesi. Tiek vērtētas kopējās iemaksas gadā uz vienu nodarbināto. Pieeja attiecīgajā kritērijā tika mainīta, ņemot vērā iepriekšējo kārtu rezultātus, kas norādīja uz nepieciešamību pārskatīt kritērija formulu un punktu piešķiršanas kārtību.

	<i>vidēji uz vienu pēdējā gadā nodarbināto (t. sk. pašnodarbinātu personu)” (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Manuprāt ir vērts stimulēt un piešķirt punktus, ja VSAOI ir maksāts, lai arī zem minimālās algas noteikto. Tāpēc ierosinu šajā kritēriju grupā sadalīt šo kritēriju, piemēram divos atsevišķos kritērijos. Ja nav veiktas VSAOI, tad ir 0, bet ja VSAOI ir maksāts, tad vērts ranžēt un piešķirt punktus. Pašnodarbinātie VSAOI maksā no gūtajiem ienākumiem. Biškopībā tam ir sezonāls raksturs, kad tiek pārdota produkcija. Tas nozīmē, ka par visiem 12mēnešiem VSAOI nav jāmaksā! Vai būs prasīts, ka lauksaimnieks iemaksā VSAOI katru mēnesi. Biškopībā tas tā nestrādās.	Jaunā pieeja tika apspriesta sanāksmēs, kurās piedalījās visas iesaistītās puses, tai skaitā nevalstiskās organizācijas (NVO). Sanāksmju laikā tika rasts līdzsvarots risinājums. Atbilstoši projektu atlases kritērija aprēķinam minimālai algai atbilst 1 punkts, savukārt nozares vidējai algai - 5 punkti. Attiecīgi ar šo projekta atlases kritēriju tiek veicināta darbaspēka atalgojuma palielināšana un nodokļu nomaksa.
11.	<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz priekšlikumu par LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai” 3.“Iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto” kritēriju grupas 2.kritēriju “Atbalsta pretendents pēdējā noslēgtajā gadā ir veicis valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas augstākā apmērā, nekā valstī noteiktajai minimālajai mēneša algai atbilstošais VSAOI apmērs vidēji uz vienu pēdējā gadā nodarbināto (t. sk. pašnodarbinātu personu)” (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Ieteikums šo kritēriju precizēt. Skaidri jābūt norādītam, ka VSAOI ir nomaksāts no lauksaimnieciskās darbības. Papildus, ja lauksaimnieks ir veicis VSAOI iemaksas atbilstoši minimālajai valstī noteiktajai algai, būtu jāpiešķir punkti.	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka kritērija aprēķinā tiek izmantoti Valsts ieņēmumu dienesta datubāzes dati par atbalsta pretendenta veiktajām valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām pēdējā noslēgtajā gadā. Ja pretendents šajā periodā ir veicis VSAOI uz vienu nodarbināto (tai skaitā pašnodarbināto) tādā apmērā, kas atbilst vai pārsniedz valstī noteiktajai minimālajai mēneša bruto algai atbilstošo gada iemaksu apmēru, punktu skaits tiek aprēķināts pēc noteiktas formulas. Tās pamatā ir pretendenta kopējās VSAOI iemaksas un vidējais nodarbināto skaits pēdējā noslēgtajā gadā, salīdzinot šo attiecību ar aprēķināto minimālo VSAOI apmēru gadā. Zemnieku saimniecību

	Biškopības saimniecībās bieži nerasnēgs minimālās mēneša algas VSAOI apmēru. Ierosinu vērtējot projektus, to ņemt vērā, ka labāk, ka iemaksas veic nelielā apmērā, nekā vispār neveic. Bieži biškopji strādā pamatdarbu un biškopības saimniecība ir tikai papildus ienākumu gūšanas avots. Šādā situācijā bieži VSAOI par biškopi ir iemaksātas. Ierosinājums, šo kritēriju sadalīt divos kritērijos un katram noteikt punktus, piem., viens kritērijs - ja lauksaimnieks ir veicis VSAOI iemaksas atbilstoši minimālajai valstī noteiktajai algai un otrs kritērijs, ja VSAOI ir augstākā apmērā.	gadījumā tiek ņemtas vērā arī īpašnieka iemaksas par sevi. Atbilstoši projektu atlases kritērija aprēķinam minimālai algai atbilst 1 punkts, savukārt nozares vidējai algai - 5 punkti. Attiecīgi ar šo projekta atlases kritēriju tiek veicināta darbaspēka atalgojuma palielināšana un nodokļu nomaksa.
12.	<i>Biedrība "Latvijas Biškopības biedrība" sniedz priekšlikumu par LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" 8. "Lauksaimniecības nozare, kurā plāno īstenot projektu" kritēriju grupas 1.kritēriju "Augļkopība, dārzenkopība, lopkopība vai sēklkopība" (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Lūdzu līdzīgi kā KLP SP UK 1.pielikumā kritērijos par mazajām saimniecībām, skaidrāk norādīt, ka biškopība arī ir lopkopība. Lūdzu iekļaut atsauci uz biškopību (lopkopība (t.sk. biškopība), lai nodrošinātu viennozīmīgu interpretāciju un vērtētājiem sniegtu skaidru un nepārprotamu informāciju.	Ņemts vērā. LA 4.1.1. 8. kritērijā tika ietverta atsauce uz biškopību - lopkopība (t.sk. biškopība).
13.	<i>Biedrības "Latvijas Biškopības biedrība" komentārs par LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" 9. "Kopprojekta īstenošana" kritēriju grupu (2.pielikums):</i> Komentārs:	Lai gan līdz šim nav īstenots nozīmīgs skaits kopprojekta, tomēr šādu projektu īstenošana veicina sadarbību starp saimniecībām, ļaujot apvienot resursus, zināšanas un investīcijas, tādējādi panākot lielāku mērogu, efektivitāti un konkurētspēju. No publiskā atbalsta viedokļa tas nodrošina efektīvāku līdzekļu

		Būtu vērtīgi uzzināt informāciju, cik bieži šādi kopprojekti tiek iesniegti? Vai tiek analizēti šie kopprojekti pēc būtības, piem., to mērķis, ņemot vērā MK noteikumos noteikto definīciju tas ir, kopprojekts ir projekts, kuru kopīgi īsteno pārstrādes un primārie ražotāji vai vairāki atbalsta pretendenti, kas sekmē pilna ražošanas cikla vai pievienotās vērtības radīšanu, paredzot kopīgas tehnikas iegādi, pirmapstrādi un produkcijas iepakošanu un virzību tirgū. Varbūt ir vērts šo kritēriju pilnveidot, precizēt, lai veicinātu šādus kopprojektus.	izmantošanu un plašāku pozitīvo ietekmi uz nozari un teritoriju.
14.		<i>Biedrība "Latvijas Biškopības biedrība" sniedz priekšlikumu par LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" 10. "Projektā paredz ieguldījumus preventīvajos pasākumos" kritēriju grupu (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Biškopībā aktuāli ir un būs lāču radīti postījumi. Kāpēc ne biškopība? Lūdzu šo kritēriju papildināt ar biškopības nozari.	Ņemts vērā. Ietverta atsauce uz biškopību.
15.		<i>Biedrība "Latvijas Biškopības biedrība" sniedz priekšlikumu par LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" 11. "Dalība atbilstīgā kooperatīvajā sabiedrībā vai ilgtermiņa sadarbība" kritēriju grupu (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Līdzīgi komentāri, kā par pirmo pielikumu. Latvijā biškopībā ir vairāki strādājoši kooperatīvi, bet vairums nav atzīto kooperatīvu statusā. Ja kooperatīvs ir	Nav ņemts vērā. Pamatojoties uz Kooperatīvo sabiedrību likuma 8. pantu, kurā noteikts, ka valsts un Eiropas Savienības atbalstu var saņemt tikai tās sabiedrības, kurām piešķirts atbilstības statuss, arī attiecīgais kritērijs ir veidots, lai nodrošinātu šo nosacījumu izpildi. Šāda sadarbība ar kooperatīvajām sabiedrībām ir būtisks priekšnosacījums produkcijas

	strādājis, piem., vairāk kā 5 gadus un ar vērā ņemamu apgrozījumu, tad nav būtiski vai kooperatīvs ir atzīts vai nav un var piemērot 5 punktus. Manuprāt ir svarīgi, ka kooperatīvi valstī veidojas un to ir jāatbalsta. Ne visās nozarēs viegli izpildīt atzīta kooperatīva kritērijus – biškopībā tas tā nav. Saskaņā ar Kooperatīvo sabiedrību likumu atbilstības statuss ir nepieciešams kooperatīvajām sabiedrībām atbalsta saņemšanai, bet tas nav nepieciešams kooperatīvu biedriem, lai saņemtu ES un valstu atbalstu, turklāt kooperatīvajām sabiedrībām atbilstības statuss vienu gadu var tikt piešķirts, bet citu gadu tas netiek piešķirts. Nevajadzētu sodīt atbalsta pretendentu LA5 intervencē, ja kooperatīvam nav atbilstības statuss piešķirts. Ierosinu precizēt kritēriju, nosakot saimniecības dalību Uzņēmumu reģistrā registrētā kooperatīvajā sabiedrībā, un neierobežot atbalsta pretendenta iespējas projektu atlasē saņemt punktus par kooperāciju.	realizācijai un tirgus stabilitātes nodrošināšanai Tomēr gadījumos, kad saimniecība nav kooperatīva biedrs, iespējams nodrošināt līdzvērtīgu tirgus piekļuvi, slēdzot ilgtermiņa līgumus ar produkcijas pircējiem. Tas kalpo kā alternatīva, kas apliecina saimniecības spēju realizēt savu produkciju drošā un stabilā veidā. Zemkopības ministrija šobrīd izvērtē kooperācijas jomu, tai skaitā līdzšinējo atbalsta instrumentu efektivitāti un iespējas veicināt spēcīgu, ilgtspējīgu un ekonomiski pamatotu lauksaimnieku sadarbību, lai stiprinātu ražotāju pozīcijas tirgū un uzlabotu pievienotās vērtības radīšanu. Attiecīgi plānots septembrī organizēt diskusiju ar vairākām iesaistītām pusēm.
16.	<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz iebildumu par minimālo punktu skaitu, lai pretendētu uz atbalstu LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai” (2.pielikums):</i> Iebildums: Tomēr ES finansējumu jāapgūst kvalitatīvi, lai tam ir taustāms piensums tautsaimniecībai. Projektus ir jāvērtē pēc efektivitātes un dzīvotspējas. Diez vai projekta pretendents ir jāpiešķir finansējumu, ja ir pārsniegts minimālais punktu skaits. Vai tiešām trūkst kvalitatīvu pretendentu, ka valstij ir jāsamazina minimālais punktu skaits no 35 uz 25. Varbūt labāk finansējumu pārdalīt uz citām aktivitātēm?	Nav ņemts vērā. Vēlamies uzsvērt, ka minimālais punktu skaits kalpo kā sākotnējais atskaites sliekšnis, nevis kā garantija finansējuma piešķiršanai. Projektu atlase vienmēr notiek pēc punktu secības – atbalstu saņem tikai tie pretendenti, kuru projekti iegūst visaugstāko vērtējumu, līdz tiek izlietots pieejamais finansējums. Tādējādi kvalitāte un efektivitāte joprojām ir noteicošie faktori. Tāpat vēlamies uzsvērt, ka projekta efektivitāte un dzīvotspēja tiek vērtēta kompleksā – caur vairākiem atlases kritērijiem, t.sk. nodokļu nomaksu,

		Kritērijs: “Ja atbalsta pretendents kopš 2014. gada nav saņēmis publisko finansējumu”, tad par to vien viņam pienākas finansējums. Nenopietni!	darbavietām, ieguldījumiem pārstrādē un sadarbībā. Tāpat arī pēc projektu rindošanas LAD veic padziļinātu projektu kvalitātes vērtēšanu pirms projekta apstiprināšanas, īpaši vērtējot projekta dzīvotspēju un atbilstību intervences mērķim. Vienlaikus praksē konstatēta situācija, ka vairākām lauku saimniecībām nav iespēju pretendēt uz atbalstu, jo saimnieciskās darbības specifikas dēļ nav iespējams nodrošināt minimālo punktu skaitu atbilstoši izvēlētajiem projektu atlases kritērijiem. Attiecīgi grozījumi minimālajā punktu skaitā, paplašina saimniecību iespējas pretendēt uz atbalstu. Vienlaikus tas automātiski nenožīmē, ka tiks atbalstīti mazāk kvalitatīvi projekti, jo projektu atlasē iegūtais minimālo punktu skaits nenožīmē atbalsta piešķiršanu.
17.		<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz priekšlikumu par “LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)” 3. “Apgrozījums” un 5. “Apgrozījums starp kooperatīvo sabiedrību un tās biedriem” kritēriju grupu (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām pārskatīt 3. un 5. kritērija grupas, kā arī vērtēt kontekstā ar citiem kritērijiem (piem. 8.kritēriju). Pakalpojumu apgrozījums un tā procentuālā daļa starp kooperatīvo sabiedrību un tās biedriem var ļoti atšķirties	Nav ņemts vērā. Piekrītam, ka kooperatīvu darbības modeļi un pakalpojumu struktūra var ievērojami atšķirties atkarībā no nozares, pārstrādes vai piegādes specifikas, un tas ietekmē gan pakalpojumu, gan kopējo apgrozījumu ar biedriem. Minētais atlases kritērijs (par apgrozījuma īpatsvaru no biedru produkcijas) ir ieviests, lai nodrošinātu, ka publiskais atbalsts prioritāri nonāk tādos kooperatīvos, kas tiešā veidā

	atkarībā no kooperatīva piedāvāto pakalpojumu veidiem, kas tiek nodrošināti biedriem. Kooperatīvam, kas sniedz pievienotās vērtības pakalpojumus, pakalpojumu apgrozījuma procentuālā daļa ar tā biedriem var atšķirties atkarībā no piedāvātajiem konkrētajiem pakalpojumiem un kooperatīva struktūras, piemēram, tā var būt no 5% līdz 30% no kopējā apgrozījuma, taču tas ir ļoti mainīgs lielums, to var ietekmēt dažādi citi faktori, piem., biznesa modelis, statūti, kooperatīva struktūra u.c. Kooperatīvam, kas sniedz pārstrādes pakalpojumus saviem biedriem, pakalpojumu apgrozījuma procentuālo daļu var būt no 20% līdz 80% vai pat vairāk atkarībā no konkrētās nozares, pārstrādes pakalpojumu rakstura un kooperatīva vispārējās struktūras. Kooperatīvs, kas sniedz piegādes pakalpojumus saviem biedriem, var atvēlēt ievērojamu daļu no sava apgrozījuma biedru pirkumiem, potenciāli pārsniedzot 50% atkarībā no konkrētā kooperatīva un tā struktūras.	atbalsta biedru saimniecisko darbību – galvenokārt, veicinot biedru produkcijas realizāciju vai pirmapstrādi. Šis nosacījums palīdz mazināt risku, ka kooperatīvs pakāpeniski attālinās no biedru interešu pārstāvniecības un vairāk koncentrējas uz vispārēju komercdarbību, tostarp ar ārpusbiedru produkciju vai iepirktām izejvielām, kuras nesniedz tiešu labumu biedriem kā ražotājiem. Kritērijs ir piemērots iepriekšējās projektu iesniegumu pieņemšanas kārtās un tā piemērošanā nav saņemti iebildumi no LLKA vai citiem kooperatīviem. Apgrozījumu veido gan lauksaimnieka realizētais kooperatīvam, gan nopirktais no kooperatīva, ko attiecina pret kopējo kooperatīva apgrozījumu nevis produktu. Zemāks apgrozījums uz vienu biedru netiek vērtēts kā trūkums, bet gan kā indikators, ka kooperatīvs atbalsta daudzas mazākas saimniecības, kas bieži ir ierobežotas resursu vai tirgus piekļuves ziņā. Tajā pašā laikā šis kritērijs nav izslēdzošs – arī kooperatīvi ar lielāku apgrozījumu uz vienu biedru var saņemt punktus (5), ja pārējie kritēriji kopumā nodrošina nepieciešamo minimālo vērtējumu.
18.	<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz priekšlikumu par “LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo</i>	Nav ņemts vērā. Minētais atlases kritērijs (par apgrozījuma īpatsvaru no biedru produkcijas) ir ieviests, lai

	<i>sabiedrību apvienībām)” 3. “Apgrozījums” kritēriju grupu (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Šis kritērijs un punkti kavē lauksaimniecības kooperatīvu attīstību un efektīvu pakalpojumu sniegšanu biedriem, jo atbilstoši šādai kritēriju redakcijai kooperatīvi, kas biedru ražotajām izejvielām pievieno augstu pievienoto vērtību, vairāk kā 25%, projektu novērtēšanā neiegūst punktus vai nekvalificējas atbalstam. Šāds kritērijs iespējams der kooperatīviem kuri nodarbojas ar biedru produkcijas savākšanu un uzglabāšanu, jo tad pievienotā vērtība ir mazāka, bet ja tiek veikta pārstrāde, primārajiem produktiem tiek pievienoti citas izejvielas, kuras būtiski paaugstina kooperatīva apgrozījumu un peļņu, tad apgrozījums no kooperatīva biedriem var veidot 50% un pat mazāku apjomu. Piemērs:- medus tiek iepirkts par 3,30 EUR/kg, bet realizēts par 7,- EUR/kg. Biškapis no kooperatīva nopērk bišu barību, bišu mātes, kas kopējo apgrozījumu ar kooperatīvu uz vienu realizēto medus kg paaugstina līdz 3,50 EUR/kg, bet tik un tā šis apjoms ir tikai 50% no kooperatīva realizācijas ieņēmumiem par kg (kas veido ap 7,00 EUR/kg).	nodrošinātu, ka publiskais atbalsts prioritāri nonāk tādos kooperatīvos, kas tiešā veidā atbalsta biedru saimniecisko darbību – galvenokārt, veicinot biedru produkcijas realizāciju vai pirmapstrādi. Šis nosacījums palīdz mazināt risku, ka kooperatīvs pakāpeniski attālinās no biedru interešu pārstāvniecības un vairāk koncentrējas uz vispārēju komercdarbību, tostarp ar ārpusbiedru produkciju vai iepirtām izejvielām, kuras nesniedz tiešu labumu biedriem kā ražotājiem. Kritērijs ir piemērots iepriekšējās projektu iesniegumu pieņemšanas kārtās un tā piemērošanā nav saņemti iebildumi no LLKA vai citiem kooperatīviem. Apgrozījumu veido gan lauksaimnieka realizētais kooperatīvam, gan nopirktais no kooperatīva, ko attiecina pret kopējo kooperatīva apgrozījumu nevis produktu.
19.	<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz priekšlikumu par “LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)” 5. “Apgrozījums starp kooperatīvo sabiedrību un tās biedriem” kritēriju grupu (2.pielikums):</i> Priekšlikums:	Ņemts vērā. Skaidrojam, ka esošie projektu atlases kritēriji ir izstrādāti sadarbībā ar LLKA. Tāpat kritēriju izstrādes procesā tika ņemti vērā dažādi iesaistīto pušu priekšlikumi, lai nodrošinātu līdzsvarotu pieeju, kas vienlaikus veicina gan ekonomisko attīstību, gan sabalansētu konkurenci starp nozarēm.

	Aicinām rūpīgi izvērtēt visus projektu atlasas kritērijus, un pilnveidot tos, lai Latvijā veicinātu lauksaimniecības kooperatīvu attīstību, nevis to ierobežotu ar savstarpēji nesaskaņotiem un nepārdomātiem projektu atlasas kritērijiem, lūdzu skatīt iepriekš sniegtos komentārus par kooperatīvajām sabiedrībām. Papildus aicinām izvērtēt neatkarīga novērtējuma veikšanu par projektu atlasas kritērijiem, lai tos kopumā varētu uzlabot, un tie veicinātu lauksaimniecības kooperācijas attīstību biškopībā un citās lauksaimniecības nozarēs, lai tie attīstītos, pamatojoties uz kooperatīvu biedru vajadzībām, tirgus situācijas izvērtējuma un labākajiem biznesa modeļiem.	ZM nākotnes politikas kontekstā pēc 2028.gada šobrīd izvērtē kooperācijas jomu, tai skaitā līdzšinējo atbalsta instrumentu efektivitāti un iespējas veicināt spēcīgu, ilgtspējīgu un ekonomiski pamatotu lauksaimnieku sadarbību, lai stiprinātu ražotāju pozīcijas tirgū un uzlabotu pievienotās vērtības radīšanu. Attiecīgi plānots septembrī organizēt diskusiju ar vairākām iesaistītām pusēm. Skaidrojam, ka AREI kā nepārtrauktās novērtēšanas eksperti ir ietverti UK sastāvā ar padomdevēja tiesībām, attiecīgi izvērtē arī projektu atlasas kritērijus un sniedz priekšlikumus.
20.	<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz iebildumu par “LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)” noteikto minimālo punktu skaitu, lai pretendētu uz atbalstu (2.pielikums):</i> Iebildums: Nav balansa starp minimālo punktu skaitu un maksimāli sasniedzamo. Sanāk, ka projektus vairs nevērtēs pēc būtības. Iebilstu!	Nav ņemts vērā. Vēršam uzmanību, ka minimālais punktu skaits vērtēšanas kritērijos nekādā veidā neietekmē projektu kvalitāti vai to atbilstību intervences mērķiem (skat. iepriekš sniegtās atbildes).
21.	<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz priekšlikumu par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” projektu atlasas kritērijiem (2.pielikums):</i> Priekšlikums:	Ņemts vērā. ZM skaidro, ka projektu atlasas kritēriji ir izstrādāti, ņemot vērā diskusijas un priekšlikumus, kas izskanējuši Lauksaimnieku konsultatīvajā padomē, pārstāvēt plašu iesaistīto pušu loku. Kritēriju

		Ierosinu pārskatīt un uzlabot kritērijus, tā lai tie atbilstu intervences mērķiem (kas sekmē pārstrādes efektivitāti, pievienoto vērtību, augstas pievienotās vērtības produktu). Atbilstoši noteikumiem - intervences LA 4.2. mērķis ir palielināt lauksaimniecības produktu pārstrādes efektivitāti un pievienoto vērtību, augstas pievienotās vērtības produktu (tostarp bioloģisko) ražošanu, sekmējot produktivitātes celšanu, kā arī eksportspējīgu inovatīvu produktu ražošanu. Projektu atlases procesā skaidri un labi nodefinētiem kritērijiem ir liela nozīme, jo tie palīdz projektu priekšlikumu novērtēšanā atlasīt un prioritārā secībā sakārtot projektus, kas visvairāk atbilst atbalsta mērķiem un ir potenciāls to veiksmīgai īstenošanai. Šie projektu atlases kritēriji šobrīd ir vairāk mērķēti uz citiem mērķiem: piemēram, lai veicinātu nodokļu samaksu (3.kriterijs), lai veicinātu atbalsta pretendentes būt iesaistītiem kvalitātes shēmās (4.kritērijs), lai veicinātu primārās produkcijas ražotāju veikt pārstrādi (10.kritērijs) u.c. Tomēr šie kritēriji negarantē tādu projektu atlasīšanu, kam ir potenciāls sekmēt pārstrādes efektivitāti, pievienoto vērtību, augstas pievienotās vērtības produktu.	mērķis ir nodrošināt līdzsvarotu pieeju, kas vienlaikus atbilst intervences LA 4.2. mērķiem un ņem vērā lauksaimniecības un pārtikas pārstrādes nozares daudzveidību Latvijā. ZM piekrīt, ka projektu atlases kritērijiem ir būtiska loma intervences mērķu sasniegšanā – tostarp pārstrādes efektivitātes, pievienotās vērtības un augstas pievienotās vērtības produktu ražošanas veicināšanā. Šie aspekti jau šobrīd ir integrēti vairākos kritērijos, tostarp eksporta (6. kritērijs), inovāciju un iekārtu efektivitātes (piemēram, 5. kritērijs), kā arī vietējo izejvielu izmantošanas un gala produkta radīšanas kritērijos (piemēram, 11. un 13. kritērijs). Vienlaikus ZM uzsver, ka kritēriji, kas veicina, piemēram, nodokļu nomaksas disciplīnu, darbību kvalitātes shēmās vai pārstrādes attīstību primārajiem ražotājiem, nav pretrunā ar intervences mērķiem – tie papildina kopējo atbalsta stratēģiju, sekmējot nozares ilgtspēju, pārredzamību un vērtības ķēžu stiprināšanu. ZM pateicas par izteikto priekšlikumu un norāda, ka atlases kritēriju piemērotība un efektivitāte tiks regulāri pārskatīta un, ja nepieciešams, pilnveidota, lai tie vēl precīzāk atbilstu intervences mērķiem un nodrošinātu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanas veicināšanu Latvijā.
--	--	---	---

22.		<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz priekšlikumu par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” 3. “Iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto” kritēriju grupas 1. kritēriju “Atbalsta pretendents pēdējā noslēgtajā gadā nav veicis valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas vai ir veicis tās mazākā apmērā, nekā valstī noteiktajai minimālajai mēneša algai atbilstošais VSAOI apmērs vidēji uz vienu pēdējā gadā nodarbināto (t. sk. pašnodarbinātu personu)” (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Manuprāt ir vērts stimulēt un piešķirt punktus, ja VSAOI ir maksāts, lai arī zem minimālās algas noteikto. Tāpēc ierosinu šajā kritēriju grupā sadalīt šo kritēriju, piemēram divos atsevišķos kritērijos. Ja nav veiktas VSAOI, tad ir 0, bet ja VSAOI ir maksāts, tad vērts ranžēt un piešķirt punktus. Pašnodarbinātie VSAOI maksā no gūtajiem ienākumiem. Biškopībā tam ir sezonāls raksturs, kad tiek pārdota produkcija. Tas nozīmē, ka par visiem 12mēnešiem VSAOI nav jāmaksā! Vai būs prasīts, ka lauksaimnieks iemaksā VSAOI katru mēnesi. Biškopībā tas tā nestrādās.	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka kritērijs neparedz veikt iemaksas katru mēnesi. Tiek vērtētas kopējās iemaksas gadā un attiecinātas pret minimālo algu valstī. Ņemot vērā LAD administratīvo slogu, būtu jā saglabā projekta atlasē kritērijā vienkāršota pieeja, attiecīgi saglabājot līdzšinējo redakciju, kas ir saprotama, pārskatāma un piemērojama dažāda lieluma saimniecībām, tomēr projektu atlasē kritērijā nav iespējams ņemt vērā, katras nozares specifiku. Atbilstoši projektu atlasē kritērija aprēķinam minimālai algai atbilst 1 punkts, savukārt nozares vidējai algai - 5 punkti. Attiecīgi ar šo projekta atlasē kritēriju tiek veicināta darbaspēka atalgojuma palielināšana un nodokļu nomaksa.
23.		<i>Biedrība “Latvijas Biškopības biedrība” sniedz priekšlikumu par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” 7. “Inovācija” kritēriju grupu (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Varbūt vērts paskaitīties citu valstu labo praksi kritēriju definēšanā un projektu atlasē, un pielāgot kritērijus, kas noderīgi Latvijas atbalsta mērķiem, lai sekmētu pārstrādes efektivitāti, pievienoto vērtību, augstas pievienotās vērtības produktu.	Ņemts vērā. ZM pateicas par ierosinājumu ņemt vērā arī citu valstu pieredzi, tostarp Igaunijas piemērus. Starptautiskā pieredze regulāri tiek analizēta, izstrādājot un pilnveidojot atbalsta pasākumus. Atbilstoši MKN Nr.303 3.9.apakšpunktā noteiktajam inovāciju ir jauna produkta ieviešana ražošanā, kas veicina jaunu tirgus

		Piemēram, Igaunijas praksē ir definēti šādi kritēriji par investīcijām pārstrādei: - Investīciju rezultātā tiks ieviesta jauna tehnoloģija vai ražošanas process pārtikas rūpniecības jomā, kas palīdzēs uzlabot uzņēmuma efektivitāti. - Atbalsta pretendents līdz pieteikuma iesniegšanas datumam ir noslēdzis rakstveida līgumu ar zinātnes un pētniecības iestādi, kas paredz produkta izstrādes saistītu pētījumu vai attīstības darbu. Pētījums vai attīstības darbs nedrīkst būt pabeigts pirms pieteikuma iesniegšanas gadam tieši iepriekšējā gada.	segmentu izveidošanos, Latvijā līdz šim neražotu produktu ražošanas uzsākšana, zinātniskās, tehniskās vai citas jomas idejas izstrādes un tehnoloģijas ieviešana ražošanas procesā tirgū pieprasīta konkurētspējīga produkta ražošanai. Vienlaikus projektu atlases kritēriji tiek veidoti, ņemot vērā Latvijas nozares struktūru, uzņēmumu kapacitāti un saimniecisko realitāti, lai nodrošinātu pēc iespējas plašāku pieejamību un efektīvu intervences mērķu sasniegšanu.
24.	Biedrība “Zemnieku saeima”	<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās” nosacījumiem (1.pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām mazo lauksaimnieku apgrozījuma nosacījumu palielināt no min. 10- max 30 t. eiro.	Nav ņemts vērā. Šis nosacījums attiecas uz Ministru kabineta noteikumiem Nr. 306 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai intervencē “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās” 2023.–2027. gadam" (turpmāk - MK noteikumi Nr.306). Saskaņā ar 10.1. apakšpunktu, saimniecība var kvalificēties šim atbalstam tikai tad, ja tās apgrozījums nepārsniedz 15 000 EUR gadā. Šis kritērijs paredzēts, lai mērķtiecīgi atbalstītu tieši mazās saimniecības un jaunos lauksaimniekus, kuri vēl tikai attīsta savu darbību.
25.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās”1. “Saimniecības nozare, kas tiek attīstīta saskaņā ar</i>	Ņemts vērā.

		projekta plānu” kritēriju grupas 1. kritēriju “Augļkopība, dārzenkopība” (1.pielikums): Priekšlikums: Aicinām mainīt uz dārzkopība, iekļaujot arī ogas un puķes.	1.kritērijā “Augļkopība, dārzenkopība” nomainīta uz “dārzkopība”.
26.		Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās”5. “Saimniecības kopējais apgrozījums” kritēriju grupu (1.pielikums): Priekšlikums: Šo kritēriju attiecināt uz uzņēmumiem, kuri nav vecāki par 3 gadiem!	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka prioritāri tiek atbalstītas tieši mazās saimniecības un jauni uzsācēji lauksaimniecībā, kuriem apgrozījums vēl nav pietiekami augsts. Šāda pieeja ir saskaņā ar KLP mērķi – veicināt jauno lauksaimnieku ienākšanu nozarē un nodrošināt atbalstu lauksaimniecības uzsācējiem. Ar publisko atbalstu būtu jāveicina jaunu ekonomisko darbību uzsākšana, īpaši lauku teritorijās, kur resursu pieejamība un tirgus iespējas ir ierobežotākas. Attiecībā uz lauku saimniecībām tas nozīmē, ka atbalsta pasākumi primāri būtu jāvirza tiem uzņēmējiem, kas uzsāk saimniecisko darbību vai attīsta jaunu darbības virzienu, jo tieši šajā posmā ir visaugstākais finansiālais un saimnieciskais risks, kā arī lielāka nepieciešamība pēc sākotnējām investīcijām. Šāda pieeja sekmē lauku saimniecību ilgtspēju, konkurētspēju un jaunu saimniecību ienākšanu tirgū, vienlaikus stiprinot lauku reģionu ekonomisko dzīvotspēju. Vienlaikus konkrētais kritērijs attiecināms uz visām saimniecībām, neskatoties uz to

			darbības ilgumu, tādejādi sniedzot iespēju attīstīties visām mazām saimniecībām.
27.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās”8. “Projektā paredzēti preventīvie pasākumi (punktu skaitu reizina ar preventīvo pasākumu izdevumu proporciju no kopējiem projekta attaisnotajiem izdevumiem)” kritēriju grupas kritēriju “Projekts paredz ieguldījumus preventīvajos pasākumos” (1.pielikums):</i> Komentārs: Lūdzam skaidrot vai tā ir gan prevencija gan auglīkopības, dārzenkopības nozarē, gan arī lopkopībā?	Jā, MK noteikumu Nr.306 27.5. punktā skaidrots, ka preventīvie pasākumi attiecas uz visām nozarēm.
28.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA5 “Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās”9. “Saimniecības dalība atbilstīgā kooperatīvā vai ražotāju organizācijā” kritēriju grupas 3.kritēriju “Noslēgts ilgtermiņa līgums par produkcijas realizāciju” (1.pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām šo punktu svītrot, kooperācijai ir būtiska loma mazo saimniecību attīstībā!	Nav ņemts vērā. Dažās lauksaimniecības nozarēs vispār nepastāv vai ir ļoti ierobežotas iespējas sadarboties ar kooperatīvajām sabiedrībām, jo šādas struktūras vienkārši nav izveidotas vai aktīvi nedarbojas konkrētajā segmentā. Lai nodrošinātu arī šīm saimniecībām iespēju piedalīties atbalsta pasākumā un demonstrēt produkcijas realizācijas spēju, regulējumā ir iekļauts alternatīvs risinājums – ilgtermiņa līgumi ar produkcijas pircējiem. Šāds punkts palīdz nodrošināt līdzvērtīgu piekļuvi atbalstam visiem lauksaimniekiem, neatkarīgi no nozares specifikas un kooperācijas pieejamības.

29.	<i>Biedrība "Zemnieku saeima" sniedz priekšlikumu par LA5 "Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās" 12. "Pievienotās vērtības radīšana" kritēriju grupas kritēriju "Pārstrādā savu saražoto primārās lauksaimniecības produkciju" (1.pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām palielināt punktu skaitu šajā sadaļā 10! Aicinām noteikt, ka pretendents ir jābūt reģistrētai pārstrādei.	Ņemts vērā. Palielināts punktu skaits līdz 10
30.	<i>Biedrība "Zemnieku saeima" sniedz priekšlikumu par LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" projektu atlases kritērijiem (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām meklēt iespēja un mainīt saimniecību sadalījumu pa saimniecību grupām: - 70-350 t. eiro; - 350-700 t.eiro; - 700+ t.eiro.	Nav ņemts vērā. Saimniecības tiek klasificētas kā mazas, vidējas vai lielas, pamatojoties uz spēkā esošajiem noteikumiem Nr.303, kā arī KLP stratēģisko plānu 2023-2027. Attiecīgi šādas izmaiņas iespējamas tikai pēc grozījumu izvērtēšanas iepriekš minētajos dokumentos.
31.	<i>Biedrība "Zemnieku saeima" sniedz iebildumu par LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" 3. "Iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto" kritēriju grupas 2. kritēriju "Atbalsta pretendents pēdējā noslēgtajā gadā ir veicis valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas augstākā apmērā, nekā valstī noteiktajai minimālajai mēneša algai atbilstošais VSAOI apmērs vidēji uz vienu pēdējā gadā nodarbināto (t. sk. pašnodarbinātu personu)" (2.pielikums):</i> Iebildums: Minimāla alga - 0 punkti, vidējā ls nozares alga - 5punkti, vidējā nozares+50% - 15 punkti.	Nav ņemts vērā. Atbilstoši projektu atlases kritērija aprēķinam minimālai algai atbilst 1 punkts, savukārt nozares vidējai algai - 5 punkti. Attiecīgi ar šo projekta atlases kritēriju tiek veicināta darbaspēka atalgojuma palielināšana un nodokļu nomaksa. Lai pretendents saņemtu papildu punktus, šajā kritērijā noteiktais VSAOI pieauguma solis, kas attiecīgi dod 1 papildus punktu, vidēji ir 325 EUR gadā uz vienu nodarbināto, kas

			atbilst 80 EUR/mēnesī algas pielikumam uz vienu darbinieku. Tas nozīmē – jo lielāka deklarētā darba alga nodarbinātajam, jo lielāks ir veiktās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) apjoms, un attiecīgi tiek piešķirts arī lielāks punktu skaits šajā kritērijā. Punktus aprēķina atbilstoši kritērijos minētajai formulai. Ja atbalsta pretendents maksā darbiniekiem nozares vidējo algu 1092 EUR mēnesī (saskaņā ar VID statistikas datiem, atjaunotiem uz 03.03.2025.), var secināt, ka par šādu darba samaksu gada griezumā un tai atbilstošu VSAOI apmēru atbalsta pretendents minētajā kritērijā saņemtu 5 punktus.
32.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai” 3. “Iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto” un 4. “Nodarbinātība” kritēriju grupu (2.pielikums):</i> Komentārs: Lūdzam skaidrot vai 3. un 4. sadaļa summējas?	Skaidrojums ir atrodamas zem 4. vēres. Papildus skaidrojam, ka pēc pēdējiem veiktajiem labojumiem 4. kritērijs būs piemērojams tikai dārzkopības nozarei, kur sezonālā ietvarā tiek nodarbināts lielākais vairums laukstrādnieku. Svarīgi norādīt, ka 3. un 4. kritēriju punkti netiek summēti. Projektu vērtēšanas procesā tiek izvērtēts, kurā no abiem kritērijiem atbalsta pretendents saņem vairāk punktu, un piešķir tikai šī kritērija punktus.
33.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai” 5. “Atbalsta pretendenta atbilstība</i>	Nav ņemts vērā.

	<i>shēmām” kritēriju grupas 1. kritēriju “Atbalsta pretendenta saimniecības lauksaimniecībā izmantojamā zeme pilnībā ir ietverta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā” (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām mazināt punktu skaitu uz 5, ņemot vērā, ka pārējie lauksaimnieki vairāk nav spējīgi konkurēt ar bio nozari. Ir būtiski veicināt ražošanu, nodokļu nomaksu, kooperāciju, pievienotās vērtības radīšanu, nevis piešķirt lielu punktu skaitu par atsevišķiem ls ražošanas veidiem.	ZM skaidro, ka punktu skaits bioloģiskās lauksaimniecības ražošanas veidam ir saglabāts, ņemot vērā tā īpašo nozīmi vides aizsardzībā, ilgtspējā un sabiedriskā labuma radīšanā. Bioloģiskā lauksaimniecība ir viena no Eiropas Savienības noteiktajām prioritātēm, un tās attīstības veicināšana atbilst arī Latvijas politikas mērķiem. Vienlaikus atlases kritēriji ir veidoti līdzsvaroti, iekļaujot punktus arī par tādiem nozīmīgiem aspektiem kā nodokļu nomaksa, kooperācija un citiem. Tādējādi tiek nodrošināts, ka atbalsts tiek virzīts uz saimniecībām, kuras ir konkurētspējīgas, ekonomiski dzīvotspējīgas un vienlaikus veicina plašāku nozares attīstību.
34.	<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz iebildumu par LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai” 5. “Atbalsta pretendenta atbilstība shēmām” kritēriju grupas 2. kritēriju “Integrētās dārzkopības produktu ražošana, segtajām platībām – dalība pārtikas kvalitātes shēmā” (2.pielikums):</i> Iebildums: Integrēta vai bio dārzkopība	Ņemts vērā. ZM skaidro, ka abu ražošanas veidu – gan integrētās, gan bioloģiskās dārzkopības – mērķis ir veicināt videi draudzīgāku lauksaimniecību, tomēr šo pieeju ietekme un prasības atšķiras. Bioloģiskā dārzkopība ir stingrāk regulēta un saistīta ar augstākiem vides un sabiedriskā labuma mērķiem, tāpēc atlases kritērijos tai paredzēts lielāks punktu skaits – 15 punkti, savukārt integrētajai dārzkopībai – 10 punkti. Kritēriju mērķis ir sniegt papildu motivāciju ilgtspējīgāku metožu ieviešanai un atzīt ražošanas veidus ar augstāku sabiedrisko nozīmi.

35.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai” 8. “Lauksaimniecības nozare, kurā plāno īstenot projektu” kritēriju grupas 1. kritēriju “Augļkopība, dārzenkopība, lopkopība vai sēklkopība” (2.pielikums):</i> Komentārs: Lūdzam skaidrot, kāpēc tiek piešķirti papildus punkti sēklkopības saimniecībām? Kāds no tā ir ieguvums, cik lielam īpatsvaram ir jābūt ieņēmumiem no sēklkopības, lai saņemtu šos punktus?	ZM skaidro, ka papildus punkti sēklkopības saimniecībām tiek piešķirti ar mērķi veicināt kvalitatīvas, vietējās izcelsmes sertificētas sēklas ražošanu, kas ir stratēģiski nozīmīga lauksaimniecības nozares konkurētspējai un pārtikas nodrošinājumam. Vietējās sēklas pieejamība samazina atkarību no importa, sekmē pielāgotību vietējiem augšanas apstākļiem un uzlabo kopējo ražošanas efektivitāti. Ieņēmumu īpatsvars no sēklkopības šī kritērija ietvaros nav noteikts. Lai saņemtu punktus, saimniecībai jābūt reģistrētai Valsts augu aizsardzības dienestā (VAAD) kā sēklaudzētājam un jāatbilst šī statusa saņemšanas nosacījumiem. Tādējādi tiek nodrošināts, ka atbalsts tiek novirzīts saimniecībām, kas reāli nodarbojas ar sēklkopību un ievēro attiecīgās prasības.
36.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” sniedz iebildumu par LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai” 11. “Dalība atbilstīgā kooperatīvajā sabiedrībā vai ilgtermiņa sadarbība” kritēriju grupas kritēriju “Atbalsta pretendents vismaz trīs gadus ir attiecīgās nozares atbilstīgās kooperatīvās sabiedrības vai Eiropas kooperatīvās sabiedrības biedrs vai ir noslēgts ilgtermiņa līgums vismaz uz trim gadiem ar pārstrādes uzņēmumu par produkcijas realizāciju” (2.pielikums):</i> Iebildums: Ņemot vērā, ka ZM vēlas būtiski stiprināt lauksaimniecības kooperatīvus un veicināt lauksaimnieku iesaistīšanos kooperācijā, 11. aicinām sadaļu par	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka jautājums par 11. kritēriju ir ticis apspriests Lauksaimnieku konsultatīvajā padomē, kurā pārstāvēti dažādu nozaru un organizāciju viedokļi. Ņemot vērā saņemtos priekšlikumus un viedokļu daudzveidību, kā arī nepieciešamību saglabāt līdzsvarotu pieeju starp dažādām saimniecību formām un nozarēm, lēmums ir saglabāt esošo kritērija redakciju. Esošais formulējums paredz iespēju punktus iegūt gan atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības

		ilgtermiņa līgumiem lūgums svītrot un 11 attiecināt tajos gadījumos, kad atbalsta pretendents vismaz trīs gadus ir attiecīgās nozares atbilstīgās kooperatīvās sabiedrības vai Eiropas kooperatīvās sabiedrības biedrs.	biedriem, gan tiem atbalsta pretendentiem, kuri ir nodrošinājuši ilgtermiņa sadarbību ar pārstrādes uzņēmumiem, tādējādi veicinot stabilas piegādes ķēdes un tirgus attiecības. Šāda pieeja nodrošina plašāku atbalsta pieejamību, vienlaikus saglabājot stimulu kooperācijas attīstībai.
37.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībā konkurētspējai" 11. “Dalība atbilstīgā kooperatīvajā sabiedrībā vai ilgtermiņa sadarbība” kritēriju grupas kritērija “Atbalsta pretendents vismaz trīs gadus ir attiecīgās nozares atbilstīgās kooperatīvās sabiedrības vai Eiropas kooperatīvās sabiedrības biedrs vai ir noslēgts ilgtermiņa līgums vismaz uz trim gadiem ar pārstrādes uzņēmumu par produkcijas realizāciju” punktu skaitu (2.pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām noteikt 10.	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka jautājums ir ticis apspriests Lauksaimnieku konsultatīvajā padomē, kurā piedalās dažādu nozaru un organizāciju pārstāvji. Ņemot vērā atšķirīgos viedokļus un nepieciešamību nodrošināt līdzsvarotu pieeju visām iesaistītajām pusēm, lēmums ir saglabāt esošo kritērija redakciju.
38.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.1.2. "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībā" projektu atlases kritēriju tabulu (2. pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām vērtēšanas tabulu papildināt ar jaunu kritēriju ar 10 punktiem, ja ir kooperatīva biedrs un realizē produkciju, skat. iepriekšējā intervencē ZSA priekšlikumu.	Nav ņemts vērā. Projekta atlases kritērijs par atbalsta pretendenta dalību kooperatīvā nav tieši saistīts ar šī pasākuma mērķi, jo atbalsts ir vērsts uz siltumnīcefekta gāzu un amonjaka emisiju samazināšanu, kā arī klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu īstenošanu, ko iespējams sasniegt, galvenokārt balstoties uz saimniecībā īstenoto investīciju tehnoloģisko efektivitāti.

			Dalība kooperatīvā var būt atbalstošs faktors, taču tā nav noteicošā vai nepieciešamā komponente, lai sasniegtu pasākuma mērķus. Tādēļ atlases kritērija ietveršana par kooperatīva dalību šī pasākuma ietvaros nav uzskatāma par tieši pamatotu vai nepieciešamu mērķa sasniegšanai.
39.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par LA 4.1.2. “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” 2. “Piešķirtā publiskā finansējuma apmērs” kritēriju grupas 2. kritēriju “Atbalsta pretendents kopš 2014. gada nav saņēmis publisko finansējumu ieguldījumiem lauku saimniecībās” (2. pielikums):</i> Komentārs: Lūdzam sniegt info, cik daudz ir tādu saimniecību. Vai attiecīgais kritērijs nav jāpārvērtē?	ZM skaidro, ka pēdējā projektu iesniegumu pieņemšanas kārtā ap 70 saimniecības saņēmušas projektu atlases kritēriju punktus šajā kritērijā. Skaidrojam, ka šis ir viens no projektu atlases kritēriju pamatprincipiem - nodrošināt prioritāti atbalsta piešķiršanā tādiem lauksaimniekiem, kas iepriekš nav saņēmuši atbalstu. Arī atbilstoši KLP SP indikatoru ietvaram ir jāaptver plašs unikālo atbalsta saņēmēju loks. Ņemot vērā, ka iepriekšējā periodā atbalstu investīciju ietvaros ir saņēmušas aptuveni 4 200 saimniecības, tad vērtējot pret kopējo saimniecību skaitu, kā arī pret aktīvām lauku saimniecībām (piemēram, dīzeļdegvielas samazinātās likmes saņēmējiem), joprojām ir potenciāls jauniem atbalsta saņēmējiem, kas iepriekš nav saņēmuši atbalstu.
40.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz iebildumu par LA 4.1.2. “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” 3. “Iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto” kritēriju grupas 2. kritēriju “Atbalsta pretendents pēdējā noslēgtajā gadā ir veicis valsts sociālās</i>	Nav ņemts vērā Atbilstoši projektu atlases kritērija aprēķinam minimālai algai atbilst 1 punkts, savukārt nozares vidējai algai - 5 punkti.

	<i>apdrošināšanas obligātās iemaksas augstākā apmērā, nekā valstī noteiktajai minimālajai mēneša algai atbilstošais VSAOI apmērs vidēji uz vienu pēdējā gadā nodarbināto (t. sk. pašnodarbinātu personu)” (2. pielikums):</i> Iebildums: Minimāla alga - 0 punkti, vidējā ls nozares alga - 5punkti, vidējā nozares+50% - 15 punkti.	Attiecīgi ar šo projekta atlases kritēriju tiek veicināta darbaspēka atalgojuma palielināšana un nodokļu nomaksa. Lai pretendents saņemtu papildu punktus, šajā kritērijā noteiktais VSAOI pieauguma solis, kas attiecīgi dod 1 papildus punktu, vidēji ir 325 EUR gadā uz vienu nodarbināto, kas atbilst 80 EUR/mēnesī algas pielikumam uz vienu darbinieku. Tas nozīmē – jo lielāka deklarētā darba alga nodarbinātajam, jo lielāks ir veiktās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) apjoms, un attiecīgi tiek piešķirts arī lielāks punktu skaits šajā kritērijā. Punktus aprēķina atbilstoši kritērijos minētajai formulai. Ja atbalsta pretendents maksā darbiniekiem nozares vidējo algu 1092 EUR mēnesī (saskaņā ar VID statistikas datiem, atjaunotiem uz 03.03.2025.), var secināt, ka par šādu darba samaksu gada griezumā un tai atbilstošu VSAOI apmēru atbalsta pretendents minētajā kritērijā saņemtu 5 punktus.
41.	<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par LA 4.1.2. "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās" 3. "Iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto" un 4. "Nodarbinātība" kritēriju grupu (2.pielikums):</i>	Skaidrojums ir atrodams zem 4. vēres, kas norāda, ka kritēriji nesummējas. Projektu vērtēšanas procesā tiek izvērtēts, kurā no abiem kritērijiem atbalsta pretendents saņem vairāk punktu, un piešķir tikai šī kritērija punktus.

		Komentārs: Vai summējas 3. un 4. punkti?	Papildus skaidrojam, ka pēc pēdējiem veiktajiem labojumiem 4. kritērijs būs piemērojams tikai dārzkopības nozarei, kur sezonālītātes ietvarā tiek nodarbināts lielākais vairums laukstrādnieku.
42.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.1.2. "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās" 5. "Atbalsta pretendenta atbilstība shēmām" kritēriju grupas 1. kritērija "Atbalsta pretendenta saimniecības lauksaimniecībā izmantojamā zeme pilnībā ir ietverta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā" punktu skaitu (2. pielikums):</i> Priekšlikums: Tāpat kā iepriekšējā intervencē aicinām mazināt uz 5!	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka punktu skaits bioloģiskās lauksaimniecības ražošanas veidam ir saglabāts, ņemot vērā tā īpašo nozīmi vides aizsardzībā, ilgtspējā un sabiedriskā labuma radīšanā. Bioloģiskā lauksaimniecība ir viena no Eiropas Savienības noteiktajām prioritātēm, un tās attīstības veicināšana atbilst arī Latvijas politikas mērķiem. Vienlaikus atlases kritēriji ir veidoti līdzsvaroti, iekļaujot punktus arī par tādiem nozīmīgiem aspektiem kā nodokļu nomaksa, kooperācija un citiem. Tādējādi tiek nodrošināts, ka atbalsts tiek virzīts uz saimniecībām, kuras ir konkurētspējīgas, ekonomiski dzīvotspējīgas un vienlaikus veicina plašāku nozares attīstību.
43.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz iebildumu par LA 4.1.2. "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās" 5. "Atbalsta pretendenta atbilstība shēmām" kritēriju grupas 2. kritēriju "Integrētās dārzkopības produktu ražošana, segtajām platībām – dalība pārtikas kvalitātes shēmā" (2. pielikums):</i> Iebildums:	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka abu ražošanas veidu – gan integrētās, gan bioloģiskās dārzkopības – mērķis ir veicināt videi draudzīgāku lauksaimniecību, tomēr šo pieeju ietekme un prasības atšķiras. Bioloģiskā dārzkopība ir stingrāk regulēta un saistīta ar augstākiem vides un sabiedriskā labuma mērķiem, tāpēc atlases kritērijos tai paredzēts lielāks punktu

		Integrēta un bioloģiskā dārzkopība.	skaits – 15 punkti, savukārt integrētajai dārzkopībai – 10 punkti. Kritēriju mērķis ir sniegt papildu motivāciju ilgtspējīgāku metožu ieviešanai un veicināt dārzkopības attīstību.
44.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.1.2. “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” 5. “Atbalsta pretendenta atbilstība shēmām” kritēriju grupas 1. kritērija “Atbalsta pretendenta saimniecības lauksaimniecībā izmantojamā zeme pilnībā ir ietverta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā” punktu skaitu (2. pielikums):</i> Priekšlikums: Tāpat kā iepriekšējā intervencē aicinām mazināt uz 5!	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka punktu skaits bioloģiskās lauksaimniecības ražošanas veidam ir saglabāts, ņemot vērā tā īpašo nozīmi vides aizsardzībā, ilgtspējā un sabiedriskā labuma radīšanā. Bioloģiskā lauksaimniecība ir viena no Eiropas Savienības noteiktajām prioritātēm, un tās attīstības veicināšana atbilst arī Latvijas politikas mērķiem. Vienlaikus atlases kritēriji ir veidoti līdzsvaroti, iekļaujot punktus arī par tādiem nozīmīgiem aspektiem kā nodokļu nomaksa, kooperācija un citiem. Tādējādi tiek nodrošināts, ka atbalsts tiek virzīts uz saimniecībām, kuras ir konkurētspējīgas, ekonomiski dzīvotspējīgas un vienlaikus veicina plašāku nozares attīstību.
45.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.1.3. “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai” 4. kritēriju grupas “Iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto” kritēriju “Atbalsta pretendents pēdējā noslēgtajā gadā ir veicis valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas augstākā apmērā, nekā valstī noteiktajai minimālajai mēneša algai atbilstošais VSAOI apmērs vidēji uz vienu pēdējā gadā</i>	Nav ņemts vērā. Atbilstoši projektu atlases kritērija aprēķinam minimālai algai atbilst 1 punkts, savukārt nozares vidējai algai - 5 punkti. Attiecīgi ar šo projekta atlases kritēriju tiek veicināta darbaspēka atalgojuma palielināšana un nodokļu nomaksa.

	<i>nodarbināto (t. sk. pašnodarbinātu personu)” (2. pielikums):</i> Priekšlikums: Skat. ZSA priekšlikumu iepriekšējās intervencēs!	Lai pretendents saņemtu papildu punktus, šajā kritērijā noteiktais VSAOI pieauguma solis, kas attiecīgi dod 1 papildus punktu, vidēji ir 325 EUR gadā uz vienu nodarbināto, kas atbilst 80 EUR/mēnesī algas pielikumam uz vienu darbinieku. Tas nozīmē – jo lielāka deklarētā darba alga nodarbinātajam, jo lielāks ir veiktās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) apjoms, un attiecīgi tiek piešķirts arī lielāks punktu skaits šajā kritērijā. Punktus aprēķina atbilstoši kritērijos minētajai formulai. Ja atbalsta pretendents maksā darbiniekiem nozares vidējo algu 1092 EUR mēnesī (saskaņā ar VID statistikas datiem, atjaunotiem uz 03.03.2025.), var secināt, ka par šādu darba samaksu gada griezumā un tai atbilstošu VSAOI apmēru atbalsta pretendents minētajā kritērijā saņemtu 5 punktus.
46.	<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.1.3. “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai” 6. kritēriju grupas “Atbalsta pretendenta atbilstība shēmai” kritērija “Atbalsta pretendenta saimniecības lauksaimniecībā izmantojamā zeme pilnībā ir ietverta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā” punktu skaitu (2. pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām mazināt uz 5 punkti, labturība un biodrošība ir būtiska visu veidu saimniekošanas metodēm.	Ņemts vērā. ZM skaidro, ka, pārvērtējot kritērija atbilstību intervences mērķiem un ņemot vērā saņemtos priekšlikumus, attiecīgais projektu atlases kritērija punkts svītrots.

47.	<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par LA 4.1.4. “Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai” 3. kritēriju grupas “Projekta gatavība ieviešanai” 3. kritēriju “Projektā ir plānota turpmāka atjaunīgās enerģijas ražošana ar optimizāciju enerģijas akumulēšanā” (2. pielikums):</i> Komentārs: Cik lielai ir jābūt šai akumulācijai, lai saņemtu šos punktus?	ZM skaidro, ka atbalsta apmērs attiecas uz tādas akumulējošās sistēmas tehnoloģijas iegādi un uzstādīšanu, kuras izmaksas nepārsniedz atbalsta pretendenta vidējo elektroenerģijas patēriņu divu diennakšu apmērā pusgada periodā no aprīļa līdz septembrim, kas attiecīgi ir noteikts MKN Nr.303 45.2.apakšpunktā.
48.	<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.1.4. “Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai” 3. kritēriju grupas “Projekta gatavība ieviešanai” 3. kritērija “Projektā ir plānota turpmāka atjaunīgās enerģijas ražošana ar optimizāciju enerģijas akumulēšanā” punktu skaitu (2. pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām noteikt 10 punktus.	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka, ņemot vērā intervences mērķus un nepieciešamību veicināt jaunu atjaunojamo energoresursu (AER) sistēmu uzstādīšanu un ražošanu, punktu skaits par akumulatoru sistēmām netiek palielināts līdz 10 punktiem. Tā kā enerģijas uzkrāšana nevar aizstāt pašu enerģijas ražošanu, prioritāte tiek dota tieši AER sistēmu attīstībai, kas veicina ilgtspējīgu enerģijas ražošanu, kā arī nodrošina tūlītēju gatavību projekta ieviešanai.
49.	<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par LA 4.1.4. “Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai” 4. kritēriju grupas “Iepriekš piešķirtā publiskā finansējuma apmērs” 1. kritēriju “Atbalsta pretendents kopš 2014. gada ir saņēmis publisko finansējumu ieguldījumiem AER” (2. pielikums):</i> Komentārs: Cik lielam ir jābūt šim saņemtajam finansējumam, lai pretendents pie vērtēšanas saņemtu 0 punktus?	ZM skaidro, ka punktu piešķiršana par ieguldījumiem atjaunojamo energoresursu (AER) sistēmu uzstādīšanā tiek vērtēta pēc principa – ja atbalsta pretendents kopš 2014. gada ir bijuši jebkādi ieguldījumi šajā jomā, neatkarīgi no to apjoma vai saņemtā finansējuma summas, tad par šo kritēriju viņš saņem 0 punktus. Tātad nav noteikta minimālā finansējuma robeža — jebkurš iepriekš saņemtais atbalsts

			AER sistēmu iegādei vai uzstādīšanai ierobežo iespēju saņemt papildus punktus atkārtotos projektos. Tas ir paredzēts, lai nodrošinātu atbalsta līdzsvarotību un veicinātu atbalsta piešķiršanu arī jauniem pretendentiem.
50.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par “LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)” 4. kritēriju grupas “Bioloģiskā nozare” kritēriju “Kooperatīvajai sabiedrībai vai kooperatīvo sabiedrību apvienībai ir piešķirts bioloģiskais sertifikāts” (2. pielikums):</i> Komentārs: Lūdzam skaidrot vai šāda gadījumā ir atļauts iepirkt/pārdot tikai bioloģisko produktu?	ZM skaidro, ka, ja kooperatīvajai sabiedrībai ir piešķirts bioloģiskās lauksaimniecības sertifikāts, tā drīkst iepirkt un pārdot tikai bioloģiski sertificētus produktus. Šis nosacījums izriet no bioloģiskās lauksaimniecības regulējuma prasībām. Projekta atlases kritērijs papildināts ar nosacījumu, ka punkti piešķirami, ja projektā paredzētās investīcijas attiecas uz bioloģisko lauksaimniecību.
51.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par “LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)” 6. kritēriju grupas “Atbalsta pretendents” 1. kritēriju “Ir kooperatīvā sabiedrība, kas dibināta pirms mazāk nekā trim gadiem” (2. pielikums):</i> Komentārs: Vai ir paredzēts noteikt arī max attiecināmo griestus šim kritērijam?	ZM skaidro, ka šim kritērijam nav paredzēts noteikt papildu maksimālo attiecināmo izmaksu griestu, jo attiecīgais ierobežojums jau ir skaidri noteikts normatīvajos aktos – Ministru kabineta noteikumos Nr. 303. Atbilstoši tiem kooperatīvajai sabiedrībai, kas dibināta līdz diviem gadiem pirms projektu iesniegumu iesniegšanas, maksimālās attiecināmās izmaksas pirmajam īstenotajam projektam nepārsniedz 200 000 euro. Attiecīgi veikti precizējumi projektu atlases kritērijā.
52.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par “LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)” 7. kritēriju grupu “Projekta īstenošanas vietas attālums no Rīgas” (2. pielikums):</i>	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka priekšlikums nav ņemts vērā, jo, izvērtējot projektu īstenošanas teritoriju attālumu, jau šobrīd ir noteikti punkti, lai novērstu pārlietu lielu sadrumstalotību un

		Priekšlikums: Aicinām izvērtēt iespēju un noteikt jaunu pozīciju: >200km, piešķirot 15 punktus?	veicinātu koncentrētu ieguldījumu veikšanu. Jaunas pozīcijas ieviešana (piemēram, >200 km ar 15 punktiem) netiek paredzēta. Papildu gradāciju ieviešana varētu sarežģīt sistēmu, vienlaikus nesniedzot būtisku pievienoto vērtību attiecībā uz mērķu sasniegšanu. Tādēļ saglabāta līdzšinējā pieeja, nodrošinot skaidru, līdzsvarotu un funkcionāli pamatotu vērtēšanas sistēmu.
53.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz iebildumu par “LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)” 7. kritēriju grupas “Projekta īstenošanas vietas attālums no Rīgas” 2. kritēriju “> 151 km” (2. pielikums):</i> Iebildums: 151-200km	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka iebildums par jaunas pozīcijas 151–200 km attāluma intervālam nav ņemts vērā. Kritēriji jau šobrīd ietver punktus, kas diferencēti pēc attāluma, lai mazinātu sadrumstalotību un veicinātu ieguldījumu koncentrāciju noteiktās teritorijās. Papildu gradāciju ieviešana varētu sarežģīt sistēmu, vienlaikus nesniedzot būtisku pievienoto vērtību attiecībā uz mērķu sasniegšanu. Tādēļ saglabāta līdzšinējā pieeja, nodrošinot skaidru, līdzsvarotu un funkcionāli pamatotu vērtēšanas sistēmu.
54.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz iebildumu par “LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)” 8. kritēriju grupas “Pievienotās vērtības radīšana” kritēriju “Kooperatīvā sabiedrība projekta īstenošanas rezultātā radīs pievienoto vērtību primārajam lauksaimniecības produktam” (2. pielikums):</i> Iebildums:	Ņemts vērā. ZM skaidro, ka iebildums tika ņemts vērā un attiecīgi palielināts punktu skaits līdz 20, lai veicinātu kooperatīvu iesaisti pievienotās vērtības radīšanā. Vienlaikus šāds punktu skaits jau atspoguļo būtisku ieguldījumu nozīmi pārstrādē un nodrošina līdzsvarotu vērtējumu starp dažādiem pretendentiem. Papildu punktu piešķiršana kooperatīvajām sabiedrībām pārstrādē šobrīd tika pievienota

		Iebilstam, ja notiek pievienotās vērtības radīšana, aicinām papildus 20 punktus kooperatīviem piešķirt pārstrādes aploksnē!	LA 4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" 10. kritērijā, kur var saņemt 10 punktus.
55.		<i>Biedrība "Zemnieku saeima" sniedz priekšlikumu par "LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.4. vai LA 4.2. kooperatīvajām sabiedrībām (arī kooperatīvo sabiedrību apvienībām)" 9. kritēriju grupas "Projektu īstenošanas nozare" 1. kritēriju "Dārzkopības nozarē, ja projekta attiecināmās izmaksas ir līdz 1 milj.EUR" (2. pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām noteikt attiecināmas izmaksas līdz 500 t.eiro.!	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka noteiktais attiecināmo izmaksu apmērs līdz 1 milj. EUR dārzkopības nozarē ir noteikts, lai veicinātu būtisku un efektīvu ieguldījumu veikšanu, tai skaitā atbalstot dārzkopības kooperatīvu attīstību, modernizāciju. Šāds apmērs nodrošina lielāku elastību projektu īstenošanā un iespēju sasniegt nozarei izvirzītos attīstības mērķus.
56.		<i>Biedrība "Zemnieku saeima" sniedz iebildumu par LA 4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" 3. kritēriju grupas "Iemaksātās nodokļu iemaksas par nodarbināto" 2. kritēriju "Atbalsta pretendents pēdējā noslēgtajā gadā ir veicis valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas augstākā apmērā, nekā valstī noteiktajai minimālajai mēneša algai atbilstošais VSAOI apmērs vidēji uz vienu pēdējā gadā nodarbināto (t. sk. pašnodarbinātu personu)" (2. pielikums):</i> Iebildums: Minimāla alga - 0 punkti, vidējā pārtikas pārstrādes nozares alga - 5punkti, vidējā nozares+50% - 15 punkti	Nav ņemts vērā Atbilstoši projektu atlases kritērija aprēķinam minimālai algai atbilst 1 punkts, savukārt nozares vidējai algai - 5 punkti. Attiecīgi ar šo projekta atlases kritēriju tiek veicināta darbaspēka atalgojuma palielināšana un nodokļu nomaksa. Lai pretendents saņemtu papildu punktus, šajā kritērijā noteiktais VSAOI pieauguma solis, kas attiecīgi dod 1 papildus punktu, vidēji ir 325 EUR gadā uz vienu nodarbināto, kas atbilst 80 EUR/mēnesī algas pielikumam uz vienu darbinieku. Tas nozīmē – jo lielāka deklarētā darba alga nodarbinātajam, jo lielāks ir veiktās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

			(VSAOI) apjoms, un attiecīgi tiek piešķirts arī lielāks punktu skaits šajā kritērijā. Punktus aprēķina atbilstoši kritērijos minētajai formulai. Ja atbalsta pretendents maksā darbiniekiem nozares vidējo algu 1092 EUR mēnesī (saskaņā ar VID statistikas datiem, atjaunotiem uz 03.03.2025.), var secināt, ka par šādu darba samaksu gada griezumā un tai atbilstošu VSAOI apmēru atbalsta pretendents minētajā kritērijā saņemtu 5 punktus.
57.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” 4. kritēriju grupas “Atbalsta pretendents ir kādas pārtikas kvalitātes shēmas operators” kritēriju “Atbalsta pretendents ir nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas, bioloģiskās lauksaimniecības shēmas, aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, aizsargātu cilmes vietas nosaukumu shēmas vai garantētu tradicionālo īpatnību shēmas operators” (2. pielikums):</i> Komentārs: Vai punkts saņem, ja ir bio operators vai ja ražo bio produkciju? Vai kritērijs pieļauj pārstrādāt arī citas valstis audzētu bio produkciju?	ZM skaidro, ka papildu punktus paredzēts piešķirt atbalsta pretendentiem, kas ir reģistrēti kā bioloģiskās lauksaimniecības shēmas dalībnieki (operatori) un kuri pārstrādā bioloģiski sertificētu produkciju. Kritērijs nav ierobežots tikai ar Latvijā audzētu bioloģisko izejvielu – tas pieļauj arī citās valstīs audzētu bioloģisko produktu pārstrādi, ja tiek ievērotas visas bioloģiskās ražošanas prasības un attiecīgais operators ir sertificēts atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Tādējādi punktus var saņemt operators, kurš ir ietverts shēmā un pārstrādā bioloģisko produkciju, neatkarīgi no tās izcelsmes valsts.
58.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” 9. kritēriju grupas “Atbalsta pretendenta piederība pārtikas drošības nodrošināšanā” kritēriju “Atbalsta pretendents ir D kategorijas kritiskās infrastruktūras pārtikas ražotājs, kurš</i>	ZM skaidro, ka šāda veida informācija nav publiski pieejama un netiek publiskota, jo tā satur komerciāli sensitīvus datus par atbalsta saņēmējiem, attiecīgi tiek nodrošināta konfidencialitāte un datu aizsardzība atbilstoši normatīvajiem aktiem.

		projektā veic ieguldījumus, pārtikas drošības nodrošināšanā ārkārtas situācijā” (2. pielikums): Komentārs: Lūdzam sniegt informāciju par šiem uzņēmumiem!	
59.		Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” 10. kritēriju grupu “Primārās produkcijas ražotājs” (2. pielikums): Priekšlikums: Aicinām noteikt, ka: "Primārās produkcijas ražotājs vai kooperatīvs" un saņem 20.	Ņemts vērā. Projekta atlases kritērijā ietverts kooperatīvs.
60.		Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” 10. kritēriju grupas “Primārās produkcijas ražotājs” kritērija “Plāno uzsākt vai jau veic produktu pārstrādi - Atbalsta pretendents ražo primāro lauksaimniecības produktu, ko apliecina ieņēmumi no lauksaimniecības” punktu skaitu (2. pielikums): Priekšlikums: Aicinām punktu skaitu palielināt uz 20.	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka, ņemot vērā saņemtos priekšlikumus, projekta atlases kritēriji tika precizēti un papildināti. Tomēr konkrētā punkta piešķiršana “Primārās produkcijas ražotājam vai kooperatīvam” ar 20 punktiem netiek ieviesta, lai saglabātu līdzsvarotu vērtēšanas sistēmu, kas ņem vērā dažādu iesaistīto pušu intereses un atbalsta mērķus.
61.		Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz iebildumu par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” 11. kritēriju grupu “Vietējās izcelsmes izejvielas izmantošana” (2. pielikums): Iebildums: Ir būtiski veicināt Latvijā saražoto produktu pārstrādi, nevis no citām ES vai trešajām valstīm ievestās 1s produkcijas pārstrādi. Punktu 60.1.-60.4. izteikt šādā redakcijā: 60.1. 50 procentu gaļas pārstrādes sektorā; 60.2. 40 procentu augļu un dārzeņu pārstrādes sektorā;	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka šis jautājums attiecas uz MK noteikumu Nr. 303 normatīvajiem nosacījumiem, kas regulē atbalsta piešķiršanas kārtību un prasības projektu īstenošanai. Ņemot vērā nepieciešamību saglabāt līdzsvarotu pieeju un jau panākto kompromisu starp iesaistītajām pusēm, šobrīd nav plānots veikt izmaiņas minētajos normatīvajos aktos.

		60.3. 80 procentu maizes, miltu konditorejas, sausiņu, cepumu vai augu eļļu un proteīnus saturošas dzīvnieku barības ražošanas sektorā; 60.4. 70 procentu pārējos sektoros.	
62.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” 11. kritēriju grupas “Vietējās izcelsmes izejvielas izmantošana” 4. kritēriju “No 20% līdz 29%” (2. pielikums):</i> Komentārs: Punkts ir saprotams divejādi, lūgums sniegt skaidri saprotamus piemērus.	ZM skaidro, ka, ņemot vērā Ministru kabineta noteikumu Nr. 303 60. punktā noteikto, vērtēšanas kritērijā punkti tiek piešķirti tikai tad, ja atbalsta pretendents pārsniedz šajā punktā noteikto minimālo vietējās izcelsmes pamatizejvielu īpatsvaru konkrēto procentpunktu apmērā. Lai skaidrojums būtu saprotamāks, zemāk sniegti piemēri: Piemērs 1: Uzņēmums īsteno projektu valstspilsētā un darbojas gaļas pārstrādes nozarē. Noteikumi paredz, ka jāiepērk vismaz 40 % vietējās izcelsmes gaļas. Ja uzņēmums iepērk, piemēram, 50 %, tas pārsniedz prasīto apjomu par 10% un attiecīgajā vērtēšanas kritērijā iegūst 10 punktus. Piemērs 2: Uzņēmums darbojas augļu un dārzeņu pārstrādes nozarē un norāda, ka 30 % izejvielu ir vietējās izcelsmes. Šis ir minimālais sliekšnis, lai vispār atbilstu kritērijam, taču, ja apjoms ir tieši 30 %, punkti netiek piešķirti. Punktu var iegūt tikai tad, ja vietējās izcelsmes īpatsvars pārsniedz šo sliekšni — piemēram, ja tas sasniedz 55 %, uzņēmums saņem 15 punktus kritērijā.

			Pēc līdzīga principa punkti tiek piemēroti arī uzņēmumiem, kas atrodas ārpus valstspilsētām. Vērtēšanas kritērijs ir piemērojams tikai virs MK noteikumos paredzētās minimālās robežas. Punktu piešķiršanas mērķis ir papildu motivācija uzņēmumiem vēl vairāk izmantot vietējo izcelsmi, nevis tikai izpildīt obligāto minimumu.
63.		<i>Biedrības “Zemnieku saeima” komentārs un iebildums par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” 12. kritēriju grupu “Projektu īstenošanas nozare” (2. pielikums):</i> Komentārs un iebildums: Lūdzam skaidrot vai šī 12. vērtēšanas kritērija punkti summējas ar 11. vērtēšanas kritērija punktiem? Ja tā ir, tad iebilstam!	ZM norāda, ka 11. kritērijs motivē plašākai vietējo izejvielu izmantošanai, taču 13. kritērijs kalpo kā papildu instruments, kas veicina projektu īstenošanu nozarēs, kuras pirmā projektu iesniegumu pieņemšanas kārtā netika atbalstītas finansējuma trūkuma dēļ, vienlaikus šādiem projektiem paredzot būtiski paaugstinātu vietējo izejvielu sliekšni. Noteiktais vietējās izejvielas īpatsvars 13. kritērijā nodrošina, ka atbalsts tiek mērķēts uz tiem, kuri praktiski un reāli spēj nodrošināt vietējo resursu izmantošanu pārstrādē. Tādējādi esošā kritēriju struktūra, īpaši 11. un 13. kritērija kombinācija, tiek uzskatīta par piemērotu izvirzītā mērķa sasniegšanai – veicināt augļu, dārzeņu un gaļas pārstrādes sektora iesaisti un radīt augstu pievienoto vērtību vietējiem produktiem.
64.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz iebildumu par LA 4.6. “Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana” projektu atlases kritēriju nosacījumiem (3. pielikums):</i>	Nav ņemts vērā. Iebildums neskar projektu atlases kritērijus, bet atbalsta saņemšanas nosacījumus.

		Iebildums: Kategoriski nav atbalstāmas investīcijas tehnikas iegādē, bet gan tikai tehnikas pakalpojumi!	Skaidrojam, ka balstoties uz pieredzi gan no iepriekšējām programmām, gan diskusijām KLP SP izstrādē ar dabas aizsardzības ekspertiem, ne visās teritorijās pakalpojuma pieejamība ir reāla – īpaši attālos vai reljefā sarežģītos biotopos, kur tehnikas piegāde vai pielietojamība nav praktiski iespējama vai ir nesamērīgi dārga. Mazvērtīgas, bet specifiskas tehnikas iegāde, kas atbalsta saņemšanas nosacījumos ir ierobežota ar noteikto samaksu par platību (ha), kā arī ir iespēja iegādāties tehniku līdz 4000 EUR vērtībā. Šāda zālāja uzturēšanai nepieciešamās tehnikas iegāde: • nodrošina saimniekam elastību reaģēt uz zālāju kopšanas vajadzībām laikā (kas ir būtiski konkrētos bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas termiņos); • ļauj apvienot gan biotopa saglabāšanas mērķus, gan saimniecības ekonomisko ilgtspēju (piemēram, apvienojot tehnikas izmantošanu gan biotopā, gan saimniecības vajadzībām); • veicina ilgtermiņa saimnieku līdzatbildību zālāju stāvokļa saglabāšanā, nevis vienreizēju mehānisku pļaušanu. Ņemot vērā šos aspektus, tika izvērtēta iespēja paredzēt mērķētu atbalstu arī mazvērtīgas tehnikas iegādei, vienlaikus
--	--	---	--

			nodrošinot stingrus nosacījumus, lai tiktu atbalstīti tikai tādi risinājumi, kas objektīvi ir pamatoti un ekonomiski lietderīgāki par pakalpojumu.
65.		<i>Biedrība “Zemnieku saeima” sniedz priekšlikumu par LA 4.6. “Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana” 5. kritēriju grupas “Saimniecības profils” kritērija “Zālāju atjaunošanas plānā ir paredzēta zālāju noganīšana un atbalsta pretendenta ganāmpulkā ir zālēdāju dzīvnieki, saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta lauksaimniecības dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistra datiem” punktu skaitu (3. pielikums):</i> Priekšlikums: Aicinām paredzēt 20 punktus! Ganīšana, lopbarības gatavošana šajos zālajos ir jānosaka, kā būtiska prioritāte!	Ņemts vērā. Lai nodrošinātu līdzsvaru projektu atlases kritērijos, nezaudējot prioritāti attiecībā uz kritērijiem, kas tiešā veidā saistīti ar intervences mērķi, punktu skaits lopkopības saimniecībām palielināts līdz 15.
66.	SIA “Gaļas nams-Ādaži” <u>(Nav uzraudzības komitejas sastāvā)</u>	<i>SIA “Gaļas nams-Ādaži” komentārs par LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” projektu atlases kritērijiem (2.pielikums):</i> Komentārs: Nav saprotams, kāpēc ir nepieciešams 8.kritērijs, kura mērķis ir veicināt eksportu specifiski piena pārstrādes nozarē, ja jau tā ir 6.kritērijs, kas nosaka punktus par eksportu. Pie kam 8.kritērijā nav izvirzītas nekādas prasības eksporta mērķa sasniegšanai (piem., eksporta pieauguma procents), bet tiek piešķirti 10 punkti. Vienlaikus 6.kritērijā lai sasniegtu 10 punktus ir jānodrošina eksporta pieaugumu par vismaz 10 procentpunktiem. Tas sniedz nepamatotas priekšrocības piena pārstrādei.	ZM skaidro, ka kritēriju struktūra veidota tā, lai atbalsta nosacījumi būtu līdzsvaroti starp nozarēm, ņemot vērā to specifiku. Kamēr piena pārstrādes uzņēmumiem pieejami 10 punkti 8. kritērijā, augļu, dārzeņu un gaļas pārstrādes nozarēm paredzēti 15 punkti 13. kritērijā. Tādējādi tiek nodrošināts līdzsvars starp punktu sadalījumu un veicināta visu nozaru iesaiste. Mērķis 8. kritērijam ir atbalstīt eksportējošos piena pārstrādes uzņēmumus, kuriem nozares specifika dēļ eksporta attīstība ir īpaši nozīmīga. Savukārt 6. kritērijs attiecas uz visiem pretendentiem vienādi un balstās uz faktiskā eksporta pieauguma rādītājiem. Abus kritērijus vērtē dažādos griezumos, un tie viens otru nedublē, bet papildina.

			Šī pieeja neparedz priekšrocības kādai konkrētai nozarei, bet gan nodrošina taisnīgu punktu izlīdzinājumu starp dažādām pārstrādes jomām, veicinot līdzvērtīgu konkurenci atbalsta saņemšanā.
67.		<i>SIA "Gaļas nams-Ādaži" komentārs par LA 4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" projektu atlases kritērijiem (2.pielikums):</i> Komentārs: Tabulā pēc 11. kritērija seko 13.kritērijs. Kur ir 12.kritērijs?	Drukas kļūda, labots.
68.		<i>SIA "Gaļas nams-Ādaži" priekšlikums par LA 4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" 12. kritēriju grupu "Projektu īstenošanas nozare" (2.pielikums):</i> Priekšlikums: 12.kritērijā prasītais vietējās izejvielas līmenis ir nesamērīgi augsts un nenodrošinās izvirzītā mērķa sasniegšanu – aktīvāku augļu, dārzeņu un gaļas pārstrādes sektora dalību atbalsta pasākumā. Ja ir prioritāte piesaistīt šīs nozares, tad var piešķirt punktus par piederību nozarei. Savukārt audzēt vietējās izejvielas īpatsvaru pretendenti ir motivēti caur 11.kritēriju.	Nav ņemts vērā. ZM skaidro, ka 12. kritērijs ir izveidots ar mērķi atbalstīt tos pretendētus, kuri spēj nodrošināt vietējo izejvielu pārstrādi un pievienotās vērtības radīšanu vietējai izejvielai. Noteiktais vietējās izejvielas īpatsvars 12. kritērijā nodrošina, ka atbalsts tiek mērķēts uz tiem, kuri praktiski un reāli spēj nodrošināt vietējo resursu izmantošanu pārstrādē. Tādējādi esošā kritēriju struktūra, īpaši 11. un 12. kritērija kombinācija, tiek uzskatīta par piemērotu izvirzītā mērķa sasniegšanai – veicināt augļu, dārzeņu un gaļas pārstrādes sektora iesaisti un radīt augstu pievienoto vērtību vietējiem produktiem.